

308362

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

VOL. I.
సంపుటము ౧

జన్మ పట్టణము-1914 సం॥ డిసెంబరు నెల 28 వ తేదీ సోమవారము
ఆ కంఠ వాచు సంపత్తుర పువ్య శుద్ధ ఏ కా ద శి గం

No. 253
సంచిక ౨౫౩

అమృతాంజనము

అన్ని కొప్పులకు వరమామృతము

ప్రతివారము కేలగుకేలు విక్రయము.

సేనా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రము

శలమెప్పుల మామృతము. వాయువుబోట్ల బాపుక.

చార్మ్యపుష్పముల కారణమును. పోట్లబోగొట్టును.

చవనూలికలచే హిందూదేశమును

తయారుచేయుటకు మంచిమందు.

కుమారనగలిగియుండును.

డిసిని విశేషములలోకూడ వాడుచున్నార.

కుంభావళిటి తూర్పుదిశ వెళ్లగా గలగడ

అమృతాంజనము డిప్లో, నెం. 102, ఫోటో జంబాయి. లేక, 6, 7 తంబుకెట్టిపిడి, వార్డిటవున్. మద్రాసు.

అత్తల ఆర్థాటమున కొంపి కోడండ ప్రలాపము.

1914 సం॥ డిసెంబరు 31 తేదీ లోపల అర్థవా
సంపుటా రుచితము.

మేమిదివఱలో వైపు ప్రకటనను ప్రతివర్తించుము
వందు నుండునటుల పంచివెట్టుటకై ఒక్క అణా తపాల
బిళ్లను పంపువారి కుచితముగా పంపుచును ప్రయరించి
యుంటిమి. వీరసాదలకు కష్టమై యుండుటచేత అర్థవా
బిళ్లను పంపువారికి ఈడిసెంబరు 31 తేదీవఱకు ఉచితము
గా పంపుచుము. ఈతరుణమునుకృపాచేయకును. విశ్
పియా యుద్ధచరిత్రమునకై డిసెంబరు 31 లోపుగవేరును
రిజిస్టరుచేసికొనువారికి ఒక్కొక్కభాగము తపాలఖర్చుల
తో 0-10-0 కు పంపుచుము. ఇది మామధుభాగములుగలది.
కోడండప్రలాపము కోడ యుద్ధచరిత్రప్రకటనను, అర్థవ
కార్డును పంపఁబడును.

చిరునామా:— సుపీరియరు వాచ్ కంపెనీ.

పోస్టుబాక్సు 167, మదరాస్

MESMERISED TALISMAN.

సంజీవ రత్న

దీని ప్రభావమత్యద్భుతము. త్వరపడుము.

1 సంజీవ రత్న రూ 1-8-0 ఆ మాత్రమే పోస్టేజీతోసహా.

యా రత్నముక్క ప్రభావమున గొప్ప అనేకులు మాకు
మంచి ఆభిప్రాయములను పంపియున్నారు. వారిలో ముఖ్య
మయిన అభిప్రాయము. డాక్టరు ఎమ్. ఎన్. కాశ్మీ. ఏ. వి.
డి. గారి ఆభిప్రాయము.

"Yuoer Sanjeevi is found to be of great use to me. Its
effect in my case is indeed magical. Now I am success-
ful in things in which I am very unfortunate and I am
recommending it to all my friends"

Yours faithfully,

(Sd) Dr. M. N. Sastri A.-V. D.

Manager, N.R. S. Ayurvedic Dispensary,
Kamalapuram (Cadapa Dt.)

Apply at once to:-

P. Raghava Janardhana Rao,

Mesmerist, ONGOLE

పి. రాఘవజనార్దనరావు.

మెస్మరిస్టు, ఒంగోలు.

అమృత మైన కథలు.

వరసియాపగటి విశోదకథలు	1	4	0
శీలా, లేక నురేంద్రనగరమునీ	1	0	0
జగదేశ్వరంధ	0	10	0
మనోరమ	0	10	0
శవనాదరవాంఛ	0	4	0
లేసరి	0	4	0
మధురవాణి	0	4	0
తిండిపోతురాముడు	0	4	0
ఉదనమాలిని (ద్రావు)	0	8	0
శ్రీమద్రామాయణము (నాటకము)	0	12	0
మోహనవల్లి	0	8	0
లంకాకాంత్	0	6	0
కథలు పాకకాత్రము	1	8	0
మహాభర	0	12	0

మానిలాసము:—

మధురవాణి పుస్తకాలయము

25 న్యూస్ పేపర్స్, మద్రాసు.

శృంగార నైషధము.

దీనికి మూలము 'నైషధం విద్యవృక్షధమ్' అను శ్రీహర్షుని సంస్కృత నైషధము. దీనికి కర్తయో కవి
సామ్యభావమున శ్రీనాథుడు. ఆనైషధమునకు నిది చక్కని తెనుగు. తెనుగు మాత్రమే కాదు; (మూలమందలి)
రసము పోషించియు, శలంకారము భూషించియు, 'నాచిత్యం భావరించియు, ననాచిత్యము శరీరపరించియు'
కన్నులు దాని కిది చొక్కపుమెలుగు. శ్రీ హర్షుని నైషధమునకు శ్రీనాథుని తెనుగు శృంగారముగుటచే నిది 'శృం
గార నైషధము'య్యెను. కవిచక్రవర్తి లిద్దరి కవిత్వామృతరసములును గలసి, వేలసియున్న యీ కావ్యరత్నమందలి
రసభావ పుష్పియ, ఆర్ధనమత్కృతియ, వర్ణనాశైలిత్యమును అసంఖ్యములు. వ్రాల్చే ప్రభులను బరిశీలించి వెక్కు
రొవనులును శవరించి యుక్కొక్క పద్యమునకును గద్యమునకును టీక, తాత్పర్యము, ఉదాహరణము, వ్యాకర
ణము, నిఘంటువు వివరముగా సంపదకు వలయునని యెల్ల వ్రాయఁబడి యున్నది. చేతి కిమిడికగానున్న చిన్నినైష
ధము కొంతయు సోగ నైన పటములు, మంచి కాలికొలైండు, దీనికి గలవు.

మొ అంచెకొలినినా య్య. 3-8-0.

కలయకారణం:—

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ ఆన్లై కంపెనీ,

చనంబా ముద్రాలయము, బ్రాడ్వే, మదరాస్.

ఆయుర్వేదాశ్రమ గ్రంథమాల.

అర్కప్రకాశము.

సప్తమ గుచ్ఛము.

అ ర ఖ య ల ను బో ధిం చు చి క్తి క్తా గ్రం థ ము.

ఇది ఆయుర్వేదమును రీతిని ప్రతిపాదించుచున్నది. ఆయుర్వేదము నుపాయములను ఆయుర్వేదమున బోగసామాన్యమును, నివర్తించుచున్నది. వైద్యులను, వైద్యులను చివరకు వైద్యగ్రంథము. ఇందు బోధించుచున్నది. అర్కము సామాన్య వైద్యుడు గూడ చేయుటకు తగియున్నది. ఇందు ఆయుర్వేద గ్రంథములందు బోధించబడిన మూలక లే గాక యానాని వైద్యమునకు సంబంధించిన మూలకలు గూడ గ్రహించబడి, ఆయుర్వేద వైద్యులతో చాని గుణములు వివరింపబడినది.

ఆయుర్వేదములను వారికిని, తదితరులను కేవలము వైద్యముగల పల్లెటూరి వైద్యులకును గూడ నిది మిగుల నుపయుక్తముగ నుండునని తలచి, యాంధ్రులకు సహకారమునకును దీనికి సరళమును నొక వ్యాఖ్యను గూడ వ్రాసి ప్రచురించినాడను.

- ఇందులి విషయముల ప్రాధాన్యతచూచిన పిదప చెలియగలదు.
- వెల రూ. 2-0-0.
1. మాధవనివాసము.	రూ. 8-0-0	6. వస్త్రీకర్మము.	రూ. 0-4-0
2. వైద్యవైద్యము.	" 1-0-0	7. ఆయుర్వేదచరిత్రము.	" 0-4-0
3. ఆయుర్వేదపరిభాష.	" 1-8-0	8. భేషజ. కల్పము.	" 1-0-0
4. అగస్త్యవైద్యము.	" 0-4-0	9. చరకసంహిత.	ఇది అమృతము 1918
5. శిల్పకళాశ్రమ.	" 0-4-0	10. సుక్రత సంహిత.	వస్త్రీకర్మము మొదటి భాగమున మొదలు.
- పోస్టేజీ పేరుగా నియ్యవలయును.
- ప్రచురించు:-
12, తంబుకెట్టి వీధి, వైద్యరత్న పండిత జి. గోపాలాచార్యు. ఏ.వి.యస్. ఏ.యం.వి
153, బ్రాహ్మణ. కె. ఆచార్యుల వీధి,
ఆయుర్వేదాశ్రమం - జి. టి. మధురాన్.
- మాతాశ్రీత చందాదారులకు మాధవనివాసము లేవు మిగత గ్రంథములన్నియు రూపాయకి నాలుగనాలు రుగింపి యియ్యవలయును.

క్యాలండరు. 1915 క్యాలండరు.

యొద్ద విషయములను చెలుపుచు చిత్రముగ నుండును.

చాగితముల ఇబ్బందివలన కొద్దిప్రతులుమాత్రమే ముద్రింపబడుచున్నవి.

అప్పుకాంజం డిపోవారి మానురూప్యముల మందులను గొవిన వారలకు విచిత్రము.

ఇతరులకు వి. పి. సహా 0-1-0. 10-కి వి. పి. సహా 1-8-0.

వెంటనే దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు సిద్ధాపదము.*

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి 0-8-0 డజను 1-కి రూ. 5-4-0

మోహినీ తైలం	తామరతైలం	పండ్లపాడి
5 కులముల నూనెగల సీసా 1-కి 0-12-0	వెల డబ్బీ 1-కి 0-6-0 డజను 1-కి 8-8-0	డబ్బీ 1-కి 0-2-0 డజను 1-కి 1-2-0
వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.	అన్నిచోట్ల విక్రయింపబడును. ముంబై, కేటలాగు ఉచితముగ పంపుదును.	

అమృతాంజనము ప్రాచ్య దేశ మూలకల సంపుటిచే హిందూ దేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోక ప్రఖ్యాతిపొందినది. ఇప్పుడు దీనిని తయారుచేయుచున్న క్రొత్తముగాను, పదిమొదెట్లుగా. దేశమునందుండు వాసులలో నుండి మెప్పును బొందిన దివ్యాత్ములము. చక్కముపైన రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు సయితము పోగలవు. పృథివీరము వేలకువేలు విక్రయము.

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో

సొమ్ము తిరుగ నియబడును.

100 మాత్రలు గల సీసా రు. 2-0-0.

బోస్టుఖర్చులు వగయిరా ప్రత్యేకము.

నమ్మకమయిన మందులు యింకను కలవు.

కేటలాగు ఉచితముగ పంపుదును.

టవర్ అండ్ కో.,
(1-12-14) ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

శ్రీమదాంధ్రబ్రహ్మండ పురాణము.
[పద్య కావ్యము.]

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో ఏయేసమయముల నెట్టి పరిణామముల బొందినో మనుజులస్థితి మొదలు నెట్లుండో కులభేదములేకలిగి? భర్తము లెప్పుడెట్లు మాతృ వాంఛ? ఆచారవ్యవహారము లెట్లుమాత్రో? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. పరశురామచరిత్రము, సగరచక్రవర్తి మొదలగువారి చరిత్రము లిందు జక్కగ వర్ణితములు. ఇక్కాలపువారు. బుద్ధిబలముచే బ్రపంచ స్థితిగతులు ముందెట్లుండెనని యూహించి స్థిరపఱచిన విషయము లిందనేకములు వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి గ్రంథమువై మంచియభిప్రాయము నిచ్చియున్నారు. శైలిమిగుల మలభము. మంచికాగితములవై ముద్రింపబడి నిండు క్యాలికో డైండుచేయించబడియున్నది. 900 పుటలు వెల 4-0-0 అత్యుత్తమప్రతి 5-0-0 కర్పణలు చేత. వలయువారి చిరునామాకు వ్రాయవచ్చును.

(4-12-14.) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ, తెలుగుపండితుడు, మున్సిసిపల్ హైస్కూలు, కడప.

నూతన రోమసంహార.

బే గం సా హి సా వ్.

ఈనూతన రోమ సంహార ఒకతూరి ఉపయోగించుట వలన దేహమందలి యే భాగమునయుండు రోమ మను చెడుపులేక కుదము గాను యెటువంటి సుచ్చ బులేకయును బాధలేక యును నివర్తించును. చర్మముయొక్క స్వభావ మైన రంగును కాంతిని పోగొట్టక చేయు (సాక్) ఇది ఒకటి.

వెల 2 బిల్లు వెట్ట 1కి రూ 1-0-0 వి. పి. ఖర్చు 4 అణాలు 8 వెట్టెలు రు. 2-10-0 తపాలుకర్ప 0-6-0 వలయువారు:-ఆర్. వి. పండిట్ అండు కంపెనీ నెం 6 బందరువీధి మద్రాసు.

బేగంషాహి సాప్

BEGUMSHAHI SOAP

Regd. No. 57

వెల 2 బిల్లు వెట్ట 1కి రూ 1-0-0 వి. పి. ఖర్చు 4 అణాలు 8 వెట్టెలు రు. 2-10-0 తపాలుకర్ప 0-6-0 వలయువారు:-ఆర్. వి. పండిట్ అండు కంపెనీ నెం 6 బందరువీధి మద్రాసు.

స్నేన్ వర్క్.

ఇది 120 పేజీలుగల పుస్తకము.

ఇది ఎలిమెంటరీ స్కూల్లో ఒకటిమొదలు అయిదవ గ్రాండ్ గ్రు వరకు చదువు బాలరతును, ఉపాధ్యాయులకును, టెంనింగు టీచర్లకును మిక్కిలి యుపయోగమైనది. ఇందు కను చతుర్ముఖములు, త్రిభుజములు, సమాంతర చతుర్ముఖములు, విషమ చతుర్ముఖములు, నిమనకోణ సమచతుర్ముఖములు, శీర్షభుజములు, పీనియొక్క వైశాల్యములను కనుగొనుట, భూమి కొలత మొదలైనవి, మాదిరితెక్కలు అభ్యాసములును ఉన్నవి. ఇట్టి పుస్తకము ఇదివరలో తెలుగున లేనలేదు. ప్రతి ఉపాధ్యాయునినగ్గను కన్నక యుండువలెను. దీనివెల ఎనిమిది అణాలు.

ఆడబడు పుస్తకముల మీద ఒకపుస్తకము కమిషను ఇయ్యబడును. భాగవత చంపు-పద్మరాజ ప్రచీతము వెల రు 0-8-0 అయిదుపాఠాలు శక్తికింది అగ్రెనునట్లు నాసికెప్పించుకొనవలెను.

కర్రా జోగయ్య టీచర్, బోర్డు హైస్కూల్, అమలాపురం. గోదావరి జిల్లా.

కడచిన వేసవిలో ప్రభువులసభయందు క్రాంత్రభువు గారిచే ప్రవేశపెట్టబడిన యాశాసనము ఇండియనులకు కొన్ని హక్కులను గలిగించగలిగియుండినను, వారికొకడు సంపూర్ణ ముగ నెర వేర్చబాలనిదిగ యుండెను. ఈశాసనము నంగీకరింప జేయుటకు స్టేటుసెక్రెటరీగారు రెంతయు ప్రయత్నించిరి; మార్గీ ప్రభువుగారును వారికి తోడ్పడిరి; ఉదారపక్షమువారు నూడ బలపరచిరి; ఈదేశీయహాసభా ప్రతినిధులను ప్రబల ప్రయత్నములుచేసిరి. ఎందఱెన్ని చేసినను, తుదకాశాసనము ప్రభువుల సభవారిచే త్రోసివేయబడెను. ఇంగ్లండులోను, ఇండియాలోను దానియంగీకారమున కాత్మేపణలు బయలుదేసెనది. ఈశాసనము లోని రెండు ముఖ్యాంశము లేనియనగా,— ఇండియాసభ లో నిపుడు నిద్దరు ఇండియన్ మెంబర్లు అనకాక మేర్పడి యున్నదిగదా? ప్రస్తుతమున శ్రీస్టేటు సెక్రెటరీగారు తమకు తోచిన ఇండియన్ల నానాసములకు నేమించుచున్నారు అట్లుగాక, ఇండియాయందలి శాసన నిర్మాణసభలలోని అనధికారసభ్యులచే నిర్ణయింపబడినవారిలో నిద్దరు ఏర్పరచబడ వలసినట్లు లూక నియమము. కొన్ని కొన్ని విషయములలో శ్రీస్టేటు సెక్రెటరీగారు కాకోసింబలో, మెహారిటీ మెంబరుల అభిప్రాయము ననుసరించి ప్రవర్తించవలయునని యేర్పడియుండు నిర్బంధములేక, సెక్రెటరీగారు స్వతంత్రించి పనిచేయుట

ఆధికారము నాతనికి ఏర్పడవలయునను
నియమును చెందరది. ఈరెండును ముఖ్యములు. మొదటి నియ
మమును కర్ణాట ప్రభువుగారు ఆక్షేపించిరి. ఆపద్ధతి నవలంబిం
చినచో, ప్రజానాయకులు ప్రజల యుద్ధములలో పాల్గొను
ప్రముఖులు కాక నిలుమొందరు లగునటుల తటస్థించవచ్చునని
కర్ణాట ప్రభువుగారి ఆక్షేపణగూడ ఇదియే. కానన నిర్మాణ
సభలలో ఆంగ్లో ఇండియనులు, గవర్న మెంటు నామినేటేడ్
మొదలగు విశేషముగ నుండటవలన పైపద్ధతి నవలంబించున
పును దొరతనమువారిపక్షము నవలంబించునా రికపు రాసభకు
నెక్కువ భాగమునకు తటస్థించవచ్చునటు ఇండియనుల ఆక్షే
పణ. ఈపద్ధతి శ్రేష్ఠమైనదని చెప్పలేముగాని, యిప్పటి వా
డుకపద్ధతి (అనగా నామినేషన్) కన్న నిది మేలైనదని
దృఢముగ చెప్పగలము.

ఈపద్ధతి జయప్రదముగ నెఱవేరినయెడల, ఈ ఎలెక్షన్
నిధానమును యుక్తమగురించి సరిచేయుటకు ముందు ముందు
కోరవచ్చును. ఇద్దరు ఇండియనులను మొదలగు నుచు విష
యమున మార్చే ప్రభువుగా రిటులనే చేసిరి. ఏతరు కనో
ఇద్దరు రుండవలెనని మొదట ప్రారంభించిరి. దీనిని కొందఱు ఆక్షే
పించిరి గాని, యీ పద్ధతి చక్కగ నుండుటచే, దీనిని కానన
ముగ మార్చుటకు ఆపటి ఆక్షేపణలు గూడ అనుకూలమైరి.
అటులనే, ప్రస్తావన సభాసభ్యులందును మనము ప్రకటించ
వచ్చును.

ఇండియనుల నాలస్యమునకును నిజమేగాని సరియగు మార్గ
మున పని ప్రారంభించి బడెనచో నభివృద్ధి నెమ్మదిగ జరిగిన
దానినిమాత్ర మెవ్వరును నిలవరింప నేరరు. ఇండియా మంత్రి
గారు ప్రస్తుతము ఆయన సంఘములో సభ్యులలో జనాధి
కాభిప్రాయము ననుసరించి పనిచేయవలసి యున్నది. అటుల
గాకుండ ఆయన స్వతంత్రముగ పనిచేయునట్లుయన కధికార
మొసంగు విషయమే కర్ణాట ప్రభువు తీవ్రముగ ప్రతికూలించిన
ద్వితీయాంశమై యున్నది. ప్రభుత్వదర విభాగ వ్యాపకముల
యందును నియామకమునందును ప్రధానముగను హిందూదేశా
దాయ ప్రధాన వినియోగములయందు ద్వితీయముగను జన
సామాన్యభిప్రాయ మావశ్యకమని నాకు తోచుచున్నది.
ప్రభుత్వదరమునకు మనమెడ నొలగియుండుటచే హిందూ
దేశ వాసుల మగు మనము దానికోర కాందోళన పడవలసిన
పరితపని నే నూహించుచున్నాను. వ్యయముల విషయమున
హిందూదేశమున కెట్టి సంబంధమును లేని సాంఘాతికవ్యయ
భారము హిందూదేశపునే తీర్చిన వేసినప్పుడుగూడ నీసంఘము
సంరక్షక విధానమున మనదేశమున కంత యుపయోగకరముగ
నుండలేదు. వెల్వీసంఘమువారి తీర్మానములు తెలుపడిన
విషయము నీ విషయమున నీ సంఘాపయోగ మత్యధికముగ
సంకుచితము చేయబడినది. ప్రస్తుత స్థితియందు సీసంఘమున్నను
గూడ మోర్త ప్రభువుకంటే సమర్థుడగు హిందూదేశపు
మంత్రిగా నున్నచో నాతడొసంఘమున తన యభిప్రాయముల
కనుగొనగముగ ఆప్రవృత్తినుట కెట్టి నిరోధమును లేదని కర్ణాట
గాక యొప్పుకొనిరి గాని! ఆయనను ఇట్టిసంఘ ముండవలయు
ననియును సంఘమున కధికారము లతిశయముగ నొసగబడవల
యుననియును ఆయన యభిప్రాయపడిరి. హిందూదేశవాసుల
మగు మన కీసంఘముయొక్క ప్రయోజన మంతగా నెన్నడును
గోచరించి యుండలేదు. పార్లమెంటు కాననము ననుసరించి
ఏర్పరుపబడిన యొక సంఘమువాఁడో నాలోచించి సర్వవిష
యములను ఇండియామంత్రిగారు నిర్వహింప వలసి యుండు
టచే ఆయనవాద్యత కొంత తగ్గుట కవకాశము కలుగుచున్నది.
మరియును పార్లమెంటు సభలో ఇండియా మంత్రిగారిచర్య
లను తీవ్రముగ విమర్శించుటకుగూడ నవకాశము తగ్గుచున్నది.
ఏమనన నట్టి యెడల నాయన యీసంఘముపై నెవము దొడ్డిం
చుట కాయన కవకాశము కలుగుచున్నది. ఈ సంఘములో
సభ్యులుగానన్న వారిలో పలువురదివరకు హిందూదేశమున
నెద్యయ్యద్యోగములు చేసియుండిన వారగుట గూడ మరియొక
యననకముగ నున్నది. వారిదేశపరిపాలనమున సుప్రసిద్ధికారవ
విధానమున పాటగొనిన నాటివలెనే నవినకాలమునగూడ భరతి
ఖండస్థితి యున్నదిని వారూహించుచుందురు. వారికి భారతీయ
స్వపరిపరిచయ మధికముగ కలదనట సత్యమేగాని ఆ పరిచ
యము కేవలమేకపక్షిజ్ఞాన సంబంధమే వారికి గోచరింపకుండ
నే వారి సమీపముననే యుత్పన్నమై వృద్ధిచెందుచున్న
భారతీయ జీవితమునందలి నెక్కు నూతన విషయములను
వారరుంగని యెరుంగని నుడువుటవలన వారి గౌరవమునకు
భంగము కలుగనేరదు. నేనిందులకు కేవలము వారినే బాధ్యు
లను చేయజాలను. సివిలుస్ట్రీసు కాఖవారు ఆనుభూతికము
గను అభ్యాసము వలనన ఆభివృద్ధి నొందుట కలన

సామర్థ్యమును అన్వతయును వారికి స్వతస్సిద్ధము లని
యనదగును. అందువలన చాల లాభము కలుగవచ్చును. గాని
మతమునందును భాషయందును ఆచారములందును భావవిధాన
ములందునుగూడ భేదమును గలిగించు జవనిక మనదృష్టికి నిరో
ధముకలిగించినప్పుడును, ఒకవంక కాఖాగౌరవమునుగూర్చిన
యనత్యాభిప్రాయమును మరియొకవంక నసహజముగాని మోన
భావమును సంకోచమును కలసి యాజవనికను మరింతదీక్షముగ
నొప్పుచున్నప్పుడును సివిలుస్ట్రీసువారి ప్రజ్ఞాధికత లంత
గా నుపచరింపజాలవు. ఈ యాచార్యదనమును ఛేదించి మరుగ
నున్న పదార్థముపై కాంతిని ప్రసరింపజేయగలిగిన యగోచర
కిరణ మెచటనున్నది. ప్రస్తుతము సానుభూతియులే వచ్చి
మృత్యుమును గురియించినను స్వాతంత్ర్యాధికార ప్రాబల్యము
గల ప్రదేశములయందు సానుభూతి మొలకెత్తజాలను. ఏమనన
సానుభూతి యనునది తేదలగునాడ నీర్వ్యచేందగిన దైవ
దత్తపదార్థము. దూరమును కాలమును హెచ్చినకొలదిని
హిందూ దేశాంతరిత జీవితపరిణానాభావము వృద్ధియగుట విధా
యకమగుచున్నది. ఇండియామంత్రిగారి సభలోని సభ్యులు
తాము హిందూదేశమందున్నప్పు డనుసంబంధమున పద్ధతులనే
యానుభూతికముగ ననుసరింప నట్టివలె వారియభిప్రాయముల
నే బలపరుచుటకు వారిసానుభూతి వారికి సహకారియగుచుం
డును. కాన వారా కాఖవారి యభిప్రాయములకు భిన్నాభి
ప్రాయములను కలిగియుండుట యసంభవముగాన వారు వారి
యసంతకమున హిందూదేశమున నాకాఖయరు పనిచేయువారి
కే ప్రాప్తనొసంగుటయే సమంజసమని తలంపవలసినవారై
అటులే చేయవలసినవారగుచున్నారు. కాన వారు మార్గదర్శక
ప్రధానకర్తైన కలిగించుటకు బదులు రాజప్రతినిధిగారిమీదను
ఇండియా మంత్రిగారిమీదను చెందవలెత్తాధికారి స్థానము
నాకమించినవారే యగుచున్నారు.

హిందూదేశమునకు కావలసిన సంస్కరణము.
వికాసమును గోల్పోయిన సంఘము సంస్కరణమున
కవకాశము కలిగించుచున్నది. కాన నీసంఘమును పూర్తిగా
నెత్తివేయవలయు ననునదియే మొదలవులు మొదటినుండియు
కోరుచున్న సంస్కరణము. అట్లుజరుగుచున్నచో ఇండియా
మంత్రిగూడ తక్కిన విశేషమంత్రులతో సమానమగు స్థితికి
వచ్చుటకును అతనిపై పార్లమెంటువారి కే యధిక విమర్శనాధి
కారము కలుగుటకును అవకాశమేర్పడును. ఈభావములకు
హిందూదేశమందు ప్రధాన్యమొసంగబడని కారణమున
మనోజనసభాంగ కాఖాధ్యక్షులగు సర్ విలియం వెడరుబర్న్సు
గాకెని తక్కిన ప్రతినిధులకును చిహ్నసందర్భము తటస్థించి
యున్నది. ఈకాననము ప్రభువులసభను నిర్ణయింపగలిగినచో
ప్రజలసభకు వచ్చియుండును. అచటభారతీయభిప్రాయమును
విస్మయముగ విన్నవించుట కవకాశములు కలవు. అచటజరుగు
చర్యల బాధ్యులగు రాజనీతిజ్ఞులు తమభావములను స్పష్ట
ముగ వెల్లడింపగలుగుదురు. అందువలన మనకు ముందుకుమంచి
ప్రయోజనము కలుగగలదు. కాని ఇదియంతయు జరుగగూడదు
దాయము. ఈకానన వ్యతిరేకులగు వారు హిందూదేశము సం
దర్భి ప్రజలసహాయ వశమున నెగ్గిపోయిరి. కాననము త్రొసి
వేయబడింది. అచిరకాలముననే ఈకాననము మరల ప్రాం
భింపబడుట కవకాశము కలదని నాకునమ్మకము. తనివో
ప్రతినిధి సంఘమువారి చరిత్రకథనముతో
నిలదూరము మీయోరమికి శ్రమకలిగించి యుండను. మరల
నిది కాననమొనర్పబడినపుడైన సభికోదార భావముతో న్నొస
పబడినది మనము తలంతుముగాక. దేశీయ మహాసభామూలక
మున మనము కోరుచున్న సంస్కరణములను గూర్చి యొక
సమయమున మనము నొకేకపక్వాభిప్రాయపరిచియుండును. ఇండి
యామంత్రిగారివేతనము ఆంగ్లేయదేశపు టంచనా ననుసరించి
ఏర్పడవలయును. ఆయనసంఘమును తొమ్మిడుగులకన్న
సభిముగ సభ్యులుండగూడదు. వారిలోముగ్గురు భారతీయ
ులగు నుండవలెను. హిందూదేశమందలి కాననసభలోని అన
ధికార సభ్యులవలన నీరుసువులు నెన్నకొనబడ వలయును.
తక్కిన ఆరురలో సగముమంది యైనను హిందూదేశప్రభుత్వ
సంబంధముగాని సుప్రసిద్ధులుగ నుండవలయును. ఈసభ్యుల
విధులు హితోపదేశక మౌలములగు నుండదగునుగాని కార్యని
ర్వాహకముతో సంబంధించియుండగూడదు. అట్లేర్పడినసంఘ
ముభరతఖండపరిపాలనమునగలుగువిధిప్రశ్నలను విచారించుట
యందు పాక్షికవిరోధమై యుండును. వారితిర్మానములు
సర్వజనామోదమును బుద్ధిపూర్వకంగాకారమును బడయ
గలుగును. అన్ని ప్రభుత్వములకును గూడ నిట్టి యంగీకార
మావశ్యకము. అందు ముఖ్యముగ దేశీయుల సంబంధములేని

నిరంతరకాధికార కాఖాధీన ప్రభుత్వముల కిట్టి యంగీకార
మత్యంత మావశ్యకము.

ప్రాతినిధ్యమహాసభా సంబంధసమములు.

ఈవిషయమును విరమించుటాన నిందునకెక్కుడు సం
బంధముగల వేటికొకసంగతిని మీరుగమనించఁ (త్రాకించెదను
మనదేశరాజకీయముల విచారణమునకై యుత్పత్తుకు మనచక్ర
వర్తిగారి యంగీకారముతో నియుక్తములగు సంఘములు విశేష
ఫలప్రదములై యుండనోవు. మఱియు మనరాజకీయ సంస్కా
రముల కుపబలముగా స్వానుమోదమును దేలిపి వానినితదాస్త
నుటకు సాధనములై యుండవచ్చును. ఈసంఘములన్నియేని,
కొన్నియేని యీవని నే నేయుచున్నాను. కాని, ఈసభలు సోప
యోగముగు విశేషవిషయమును నెక్కుడు తెచ్చించి, సంసా
దించుట నిర్వివాదాంశమై యున్నది. ఇట్లు సంపాదితములగు
సాధనములు తుదకు స్వర్ణముగా దుమ్ముతోనొడియుండు నే
పుస్తకముల చట్టములందో పడవేయఁబడును. ఈసంఘసభ్యు
లైనవారిలో బ్రాతినిధ్యమహాసభా సభ్యులు ప్రాయశముగా
నుండమి. వారు విచారించిన విషయములఁ బ్రభుత్వమువారికి
నివేదించినమీదను మనదేశీయధనమంత తెచ్చించగడించిన వారి
విషయానుభవమును సుప్రయోజకముగాజేయు వారికి సాధ్యము
గాదు. కేవలప్రభు నియుక్తములగు నిట్టి సభలకు మానగా
బూర్వము తూర్పిండియా వర్తకసంఘమువారు వర్తకస్వాతంత్ర్య
మునకై యుత్పత్తు రాజాంగీకార పత్రములఁ బడయు
సందర్భమున నియోజితములగు చుండిన సభలవంటి ప్రాతి
నిధ్య మహాసభా సంబంధములైన వానిని, బైవిచారణము
కొఱకు మనకుఁ బ్రసాదించిన మనదేశీయ విషయములను స్వయ
ముగాకొఱగి శ్రద్ధవహించు మహాశయులు, కొందఱు, మనపక్ష
మువారు, ప్రాతినిధ్యమహా సభయందుండఁ జొప్పడి, ప్రశ్న
జ్ఞానభవము గలవారగుటచే భారతీయ శ్రేష్ఠులను గూర్చిన
పర్యాలోచనమునకు నెక్కుడు సమ్మతముతోఁ బూనఁగలిగి
ప్రాతినిధ్య మహాసభయందు, భారతీయవిషయ పరిజ్ఞాన
మెక్కువ వ్యాపింపజేయుదుడు. ఇట్టికపర్యాయును జరిగిన
నది యాచారమై పారంపర్యముగా సాగఁగలదు. ప్రాతి
నిధ్య మహాసభకిట్టి యాజమాన్యము, ఉపద్రవ్యత్వము క్రమపద్ధతి
నొనగూడిన దానందేనీ, సర్వభారతీయ ప్రభుత్వమువారి లోప
ములను జక్కనొత్తుటకు నావశ్యకమగు విధానమున సమకూ
డును. భారతీయ ప్రభుత్వాంగమువారి స్వేచ్ఛాప్రవర్తనము
నడ్డుటకైయిట్టి ప్రాతినిధ్యాధికారబల మావశ్యమనియే భారతీ
యలు మొఱలిడుచున్నారు. దీనినే ప్రజాస్వామికమగు నాం
గల ప్రభుత్వము భారతీయులకు సమకూర్చక తప్పిపోవుచు
న్నారు. ప్రాతినిధ్యమహాసభ్యులలోఁ గొంతజనంబందమేని
కల యిట్టి సభలన ప్రయోజనమును వివిధాభిప్రాయముల
వారు నంగీకరింతురనియు, దీనిని నిర్వవాదప్రశ్న గా మీరువ్యవహా
రింతురనియు నమ్మి, మీయావధానమున కీసంస్కార విషయ
మును వదలివేయుచున్నాఁడను.

మన మిక జేయవలసిన పని.

మనదేశీయమహాసభా సంబంధము గాన వచ్చిన్న కార్య
క్రమము, దాని యుద్దేశ్యములు అదర్శములు, స్వవిషయమైన
మన కర్తవ్యము, మన భావికార్యము అనునది నాయా యుప
సాధనమునందలి ద్వితీయ భాగాంతర్యాతములై యున్నవి. ఈ
విషయపర్యాలోచనమున కిప్పుడు పూర్తిగా బ్రస్తుతము గాకపో
లేదు. పాలకాభిప్రాయముతో భిన్నమగుటచే వివాదమున
కవకాశముగల విషయమున వాతావరణమునుండి సందర్భకతు
లమై తొలగవలసివచ్చినను మనము గాఢసంచలనము గలవార
మేని ముఖ్యవిషయముల మనలో మనము తర్కించుకొన నవ
కాశము గలదనుకొందను.

ఈనాటి మనతావరము.

అగతమును గూర్చి ముచ్చటించుటకుఁ బూర్వము
ప్రస్తుత విషయమై యొకంతకాలము మీరు సావధానులుగాఁ
గోరవలసి యున్నది. 1888 సంవత్సరమున తూర్పిండి యావ
ర్తక సంఘము హిందీనవర్తక స్వామ్య పత్రమున నిల్లు
న్నది. భారతీయుండు గాని, పుట్టుకచే నాంగ్ల రాజపాలితుం
డై యటవసించునే వాఁడుగాని, భిన్నమ తగ్గుడను కారణ
మునను, విదేశీయుండు, వివాతీయుడను కారణమునను, నీ
సంఘమువారి క్రింది యుద్ద్యోగమునుగాని, యధికారదాని
గాని పొంద నవచ్చుడనరాదు. ఈ వర్తక సంఘకార్య
నియంత్రుసభ వారు వై శాసనాను బంధముగా సర్వభారతీయ
పాలకాధికారము వారికి వ్రాయించిన యానాటి
గుప్రసిద్ధ ప్రకటనమునఁ బై విషయమై
యూని వ్రాయుచు నిల్లుచెప్పిరి. "మనపాలనకార్యనిర్వహణ

సోమవారము సభాధ్యక్షులు.

శ్రీ మామేంద్రనాథ బాసుగారు.

పద్ధతినంతటను నీవిధానముయొక్క సంపూర్ణ ఫలాద్యక్షములు ప్రవృత్తులగు ననుట ప్రాముఖ్యవిధానము సర్వత్రా న్యాయము గుట సముచితమైయున్నది. స్వతంత్రములు సభాసభ కొన్ని యుద్వ్యక్తానములమాత్రమే బాంధవ్యగత విద్యావిద్యాగతల వారస నూహనాధారముగా జేసికొని, కొన్నియధికారపదవులకు వారర్హులు కారనిరి. ఈ విధే ద మన ప్రస్తుత కాసన మున్నామిందున్నది. ఇది మొదట, యోగ్యత యే యుద్వ్యక్త పదవులకు వచ్చేను లక్షణమై యుండును. ఆరల జ్యోతియా మహారాజ్ఞిగారి కవిత్వ వాదనను చూచి విచారించు. "మాయితర పాలితులపట్ల నెట్టి కర్తవ్యతా భాగము వారమో భారతరాష్ట్రీయుల స్థితియనునది ప్రజ్ఞాభాగము గలవారము. సర్వేశ్వరానుగ్రహ వశమున, విశ్వాసముతోడను విశుద్ధాంతకరణము తోడను, నాభారము తీర్చుకొనవారము" భారతీయ ప్రభుత్వసంస్థితికి దృఢములగు పునాదు లీనాకర్మము లై యున్నయ విశ్వకర్మములలో నొకటి మన (పాలకులమగు) యున్నతోద్వ్యక్తానములు దొలగించుచున్నది. చెయ్యది, మన విషయమున ప్రభుత్వమువారికిగల కర్తవ్యతా భారము నిర్వచించుచున్నది. తూర్పించియు వర్తక సంఘకార్యనియంత్రి సభ్యులు, వారి కాసనోద్దేశ్యము పాలన కర్మవారమున సర్వత్ర సముగ్ర ప్రయత్నముగా వ్యక్తమగుటకుండునట్లును నీ విధియ ముగాని, మహారాజ్ఞిగారి కుత్సర ప్రయత్నముగాని, యెంతటి ఆకుర బాటంపబడెనో, న్యాయరీతిని మనకు స్వామ్యముగల స్థితి కిని, ప్రస్తుతము మన కనుభూతిమైయుండు స్థితికిగల యంతర మెంతవిడియెయున్నదో, యాసమయమున ముచ్చించక విడుచుచున్నాడను. ఈ దేశీయ ప్రభుత్వ లింగ్రహద్యంతము, సమ సమయ ములను, మన దేశీయోన్నతోద్వ్యక్త పతీతి (ఇండియను నీవిత్ సర్వసు) నుత్తీర్ణులైనవి దేశీయుల ల ది క్య ప్రయత్నమున్నది. దేశీయులు ప్రభుత్వకార్యకర్తావకమునః బ్రవేశముగనుటకు నేచివర్తనములకుండుట నేప్రయత్నముండో యవి నేటికిని నుట్టిదేయని మార్గ. కోకములై యుండువిధము గా విశేషియై యుండుకాఖనుకేర్పించుచున్నాడు. ఈయున్నలో ద్వ్యక్తపట్టికలోని 1400 మందిలో దెబ్బదింటి కక్కున లేక మన దేశీ యులుండుటవైవిధ్యమునకుఁ బ్రబలతా గ్రామీణు యున్నది. ఈకాఖ(నీవిత్ సర్వసు)లోనివారు కర్తవ్యనిర్వహణమే పరమాధి ప్రాయముగాఁ గలవారనుటకు వ్యక్తమగును. జక్కగాఁబరిపాలించుటయొక బరమాధిలాప గాఁగలవారయియున్నాడు. ప్రాచీన కాలమందలిమల్లయధిపతికారదునిలోలివికాంక్షాభ్యుదయముల తమ పూవులవై వైచిగొందురు. ఆర్థికప్రకృతి ననుసరించి యు నవిభారము వాడుగాల్చి యాత్మసంరక్షణమునకై యాయా వారి వీపును భారమహనీయుగా చేరునువారియొ కొనబడు నుచివారట్లు నేయుదురు.

మనసంప్రదాయముల, పరిసరస్థితుల, వలననగుండ్లకొరకు లనుండి తిప్పించుకొనఁజాలము. మన దేశమందలి యాంగలలు కిత్తిధికస్వతంత్రాధికాం మిమ్ముట నిరాకరంబు నందచ్చును. 1861 సం॥మందుసర్వోధ్వను యుద్ధుగాని, తిత్తప్రజ్ఞానుని లాభ నీతివిభారదుండునుగు నాంగల మహనీయుల యాక్రంది వాస్తవములను సర్వసమ్మతముగా నుదాహరించెను. రాజధ్యమలోని వారమును గౌరవ ద స్థితు లై భాద్యత భానము లేక

నిరంతరభాగికార గర్వ పూరితు లై యుండును. అట్లు కంటే సుఖతరము లా యధి కృత బలము లా గా రణమునందున్నది. కేటిప్రభుత్వపద్ధతి నాటి దేయె యుండుటచే పిల్లగారి యప్పటిమాట లిప్పటివర్తమానమైయున్నది. కారి యాయో ద్వ్యక్తములవారు గలిగించికోసినవిధానము కర్తవ్యతాభాగమైయున్నది. ఈయొక భాద్యతకు మాత్రము నీరు కతులై, యుండినదియు నుండునదియు ననువిషయము సర్వమై నేటికిని నిర్భయమున్నది. అయ్యది మహన్నోధమన సంతము ముంచుకాని, పూర్వనిశ్చితా శయములు, మాధ్యమ సైదాయములు, కార్యనిర్వహణపటత్వమనుగణము, ఒకవైపున, సాన్నిధానిక వాంఛావిధ్యంభయము నేటికవైపున, వివాదభయ నపుడా నిరోధము చాలింతిదిగా నుంచుకొను. రాజ్యపతి నిర్ణయ రాష్ట్రీయపాలకులు వచ్చుచుండుట, సోపుచుండు రుగాని, యాయొన్నతోద్వ్యక్తకాఖమాత్రము స్వపదవి మైన భాద్యత వివాగామటి యేవాభ్యుతేని స్వచ్ఛంద వృత్తిగలవై ప్రజాజీవితము కాంించుమేపట్టి పదవికి నిర్భయించును. నీవన కర్మన సుసరించి యొకసభ్యుడుగాక, రాజ్యరక్షణిగాని కార్యనిర్వహక సభ్యులందఱికాఖ సుబంధులై యుండును. ఇంపురభాంతియసభ్యులతోఁ గూడ వీర మన దేశ కా ర్య దర్శి గారి యాలోచన సభలోని సద స్యులై యుండును ఇటువూ, తీర్పులవారి విమర్శించు న్యాయ స్థానమువారుగా వారెప్పుడు మన్నాడు. తొమ్మిదింటిలో వారు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకుఁ బావలకుల వారె సమకూర్చును. విద్యావహితముఁ గాను ప్రభుత్వ సంబంధము గల మహచ్చాఖులన్నియు వీరి యాభిమాన్యములోనికై, ప్రభుత్వము వలనవలయు ప్రోత్సాహము, క్రేయావోహమునకైన కీర్తియు వారలకు నేకతలగ వలసియున్నది. పలుకుబడి అభి మానభావము, అధికారము, స్వతంత్రత, రాష్ట్రము, తుదకులప్రభుత్వమును, వారి హక్కులములై యున్నవి. వానిపదవుల సోమణమునకై వారాంగింపండిన, మానవాతితులనియు నుదావ వలసి యుండును. మతియే యుత నోద్దేశ్యము నోఁ గావచ్చును, వారి పాంధర్యాధికారభరమును నుపాధికముగా నుత్తరాధికారులకు సక్రమించఁజేయు. ప్రశంసనీయాభిలాష తోడనో, యధావధి మోచవలెనీ మున్నతోద్వ్యక్తకాఖి భారత వర్తక్రేముమునకు ముగ్ధులను నిర్వహణివాసముతోడనో, భాగ్యోక్తిరీతి స్వస్థానముండణకాంక్ష వారి కందవలసికలై యున్నది.

మొదటి వాంఛనీయమేదీ ?
స్థితిగ నుత్తీర్ణులునిగాని, మన ప్రభుత్వము మనస్సాక్షి నై నిలువగలుగుట కితిలేకముగా నొకత్తపకువారై యున్నానీ, మనరాలురు కేలకోలన పోవచ్చున కిత్తికాలా ప్రతిగూడ మా భాగముగాని బాంధీను కిత్తికాలలఁ బోవచ్చునకర్తవి విద్య గలయచున్నాను. వాటిలో కిత్తిసంఖ్యాపరమ నిరోధాంతమేకా, జగముదేశమునందలి కర్మన గులనుమల కిత్తిసమముగానుచు స్వదేశము జేసినోడనే వారార్థిని యావిభాగమును. వ్యాపిం పకే గుచున్నాను. వైశ్యావనిక సుకెలను వైకనగు గాని యుండుకొని ప్రవృత్తిగన్ను వ్యాపేరు ఇప్పటికంటే మన్న తిమకు జీవితమును భారతవర్షము గోరుచున్నది. భారతీయుల

వ్యాపారమోపయోగముల కింకను వికాసగోళము కలదుననుచున్నది. భారతీ గులందఁ బ్రవృద్ధులగు గాల్చిగౌరవమును నును సాధ్యమునకును, సుకెలముగాఁ బ్రభుత్వముండండి యో గాంించుచున్నది. 1893 సం॥నవంబరు తూర్పుండియా వర్తక సంఘమువారి కార్యనియంత్రులైనవారు నివారంపఁ జూచి విప్లవయోగ్యులైనట్టియు, నాదినుండి యనుక్రమమై గచ్చునూహ(అనగా) కొన్ని యుద్వ్యక్తపదములకుమాత్రము భార తీయులర్హులనునది. యాప్రభుత్వవిభాగభోధకముగు గ్రంథమున సర్వత్ర ప్రసన్నముగానుండునట్లై యాదేశీయన్యాయస్థాన కేసులకండియఁ దొలగించవలసియున్నది. భారతమాతృ నేవరు నామో కమాదులు కల్పితనిరోధములచే నాటంకింపబడరాదు. సామ్రాజ్యమందలి భారతీయేతరులకుగల పౌరస్వామ్యమే తమ కేమాదులకలయునని భారతమాతగోరుచున్నది. ప్రజలకేకాక ప్రభుత్వము నకును సాపా యము, నితరయో గమున గువాన్వృతిం శ్రేష్ఠ, పత్రికా స్వాతంత్ర్య తీక్షణరోధములను దొలగించుడనియు, మనదేశ మాతి కొలుచున్నది. మిదు విక్కిలి, అంగ్ల సామ్రాజ్యాధీన స్వపాపాలమును భారతవర్ష మన్నికోలా ముఖ్యముగా నభి బింపించుచున్నది అట్టి స్వపాపాలము ప్రాపించినపుడే అంగ్ల పాలనములంభించి, సర్వకాల సంస్కరణీయములై యుండు మహోపకారములు స్వపశ్రమతోడ నింకను మాధుర్యములై నిలవగలవు ముఁదఁ బ్రాపణీయము లగువాని నే నెఱుంగుదు. వానిని గురించి సంప్రదాముగా నడిచితిని. మనదేశీయ ప్రస్తుత సందర్భముల ననుసరించి వై మన వాంఛలు విపరీత ములు న్యాయేతిరమలవై యున్నవియా? కాటె నగుటకే కాని, నెలయుంటుకై సుత్తుకవారి గోధవాడను గాను. కాని, క్రమక్రమముగా నా వాంఛలు తీరననియే భావించు వాడను. ఈవాంఛలు వర్తనీయం బగు క్రేధము సానుకంప దృష్టికేవాత్రములా? లేక గట్టిట్టుకలతో నణగద్రొక్కఁ దగి విగా? ప్రభుత్వమువా రెన్నదో దీనికిఁ బ్రభుత్వతర మిచ్చి.

మంత్రాంగ సంస్కరణము.

మన ప్రభువు గారి సంస్కరణ సంవిధాన మెంతోమార్పుక కారంభి ద తియె యున్నది. కొందఱి విషయమై సంశయించువారగలరు. ఈసంస్కార ముల విశ్వాసకల్పనా మాత్రముతే యనుట మనలోఁ గొందఱ కభ్యుదయించె. ఈయభ్యుదయము నే నిరసించెదను అట్టివాడక వక్రీకృష్టిఫలము. అట్టివాకి గర్భితాత్మకముగు కీర్తదర్శిత్వ భావ మ భావము. 1773 సం॥ వర్షపు ప్రభుత్వ ఆంధ్రీనియు మ కాసనమును బట్టి వారిన్ హేస్తింగు గారికి నేనానిగాక ముగ్గుంతో నొసఁగఁజేసె యాలోచనసభ, 1813 సం॥నవంబరు నవంబరులోఁ గూడిన వాయును. అప్పుడు స్వర్ణ గానుండు సభ్యు నొకని జేర్చిరి. కాని యాతఁడు ప్రభుత్వం. కరముగల కాసనములను నావరణమునకై నిర్దేశించు నుయముఁ దప్ప నాలోచన సభలో గూర్చుండుటగాని, యే విషయమునందే నివరణస్వామ్యముగాని, నిర్వర్తించ వలసిన కార్య భాంముగాని కలవాడై యుండినదిలేదు 1858 సం॥యన, నవంబరు సాధారణ సభ్యులు ప్రభుత్వ నియంతులగు న్యాయ పసభ్యులుగలకాసన నిర్మాణసభవై సభావిషయముగు వృద్ధి గానున్నది. ఆంధ్రీయ ప్రభుత్వ ని యంత్ర లను వాడెదెనను, 12 నుంజున సుపసభ్యుల సంఖ్య 1866 సం॥నవంబరున హేచ్చింపబడెను. వాస్తవ బ్రాహ్మగారి కల టుబడియు, సామర్థ్యము సుపబలముగాఁగలిగి దేశీయ మహా సభ విరాములేక నీయు వాంఛోనకలముగా 1892 సం॥ త్పరమున క్రాస్తీప్రభువుగారి కాసనమేర్పడినది. బ్రాహ్మగారి లంతి దునిక సభలై యుండినవాకాసన విప్పటికం తెఁ బూర్ణ ముగ భేదించినదయెయుండును. అయినను నీకాసనములన మహాస్త్రి చూచివిధసభలందువారికి వివరణవిషయమైచర్చించుచునా, సంవత్సరముగాఁ బ్రక్షించుటకును స్వామ్యము సమకూడినది. 1939 సం॥నవంబరున సుపసభ్యసంఖ్య సర్వ పాలవాధికార కాసననిర్మాణ సభయందు 60 కలకు హేచ్చిం పుటచే వైయంతినుండిచాలయారము గడచిపోయినవారమై తిమి. వీరిలో 27 గురు ప్రజావరణములవారు. కేషించిరిరిద ప్రభుత్వాధికారిని యుక్తును. అట్లు నియంత్తులగువారిలో 28 కంటే నెక్కును ప్రభుత్వోద్వ్యక్తగులుండరాదు. ఆర్థికవివరణమువై చర్చాస్వాతంత్ర్యమేకాక, ఆయవ్యయములఁజూపు నాభ్యయంపు పట్టిక సమస్త దశలందును సభాసమ్మఖమున చునుండుటకును, దేశీయ పరిపాలనమునకు సంబంధించిన తీర్మాన ములనుకపపాదించుటకును కధికార మొసంగఁజేసెను. ప్రశ్నలను జేయుధికారము సందర్భకళిముగాఁ బరముమై సభల కొ

ఇతరులను కలగల సముపాయములగుంట్ల విచారింప. ఇందున కనురూపలక్ష్యము పాశ్చాత్య ఖండమునండి కైకొనుట నులభ్యమగుగాని ప్రస్తుత మాంగ్లప్రాచీనీపితనగానే యుగమువాటివో కాక యొకశతాబ్దమున కాశీదాసిని గూర్చియే మీరుగమకంచ చేసుచున్నాడను. విట్టిరియా మహారాష్ట్ర గారు సింహాసన నధిష్ఠించిన వెనుక 1822 సంవత్సరపు సంస్కార శాసన మేర్పడినపుడు 19 వ శతాబ్ద మగ్రముఃంఠి యాంగ్లసీతియే మనకుఁ బ్రస్తుత మై యున్నది అనాద చ్చిట్టి పురుషులలో సగము మంది (క్రీ)లలో నించుమించు మూడుభాగముల వారును, వారి వైవాహిక నిగ్లయప్రముఖనేని సంతకములఁ జేయుకాటు విద్యాగంధమునలేనివారై యుండిరి. పరిశోధించిట్లయిన నీ విద్యాగవయమై హిందూదేశములోనియున్నత కర్ణభాతులలో వెల్లగుగా నున్నారు. ఈ దేశములోని పురుషుల నందరను లెక్కించినవోపిలలను కొండబూతులవారిని అనాదులనుకూడ కలిపినను 10 మందికి 1 టికన్న సధికముగనే ఇచ్చడు చదువు వచ్చినవారున్నారు. అనాడు ఇంగ్లాండులో సాంఘిక రాజకీయ నిరోధమును కలిగించునట్టిక్రమము మతకక్షులప్రబలియుండెను. అట్టికక్షులు హిందూదేశమున నెన్నడును కలిగియుండలేదు. అయింగ్లాండులోగూడ రోమనుకాలిక్యునుత మువారికి 1798 వ సంవత్సరమువరకును నైత్యములో కమిషను వున్యోగములొసగబడనేలేదు. అప్పడొక శాసనము చేయబడి కర్నలు హోదావరకునుమాత్ర మొసగనంగీకరింపబడినది ఇంగ్లాండులోని రోమను కాలిక్యులకు 1818 వరకును ఈమాత్రపు పౌకర్యమునైన యొసగియుండలేదు. 1829 వ సంవత్సరమువరకును రోమనుకాలి లిక్యులకు పార్లమెంటులో ప్రవేశమే యొసగబడలేదు. ప్రాటెస్టెంటు వ్యతిరేకాభిప్రాయాలనుగూడ నిట్టి కఠినములగు విస్సంపదలే తిట్టసించినవి. వారు తమ సాంప్రదాయముల ననుసరించి జాతకర్మ మృతికర్మల నాచరించుటకును, విశ్వవిద్యాలయములలో విద్యాభ్యాస మొనర్చుటకును అన్యంతర పెట్టబడిరి. రిపనుప్రభువుగారు శ్రోమనుకాలి లిక్యులతాపలంబకులొ గానవారిని హిందూదేశమునకు రాజప్రతినిధినిగా నియమింపగూడదని 1830 వ సంవత్సరమున చాలమంది గ్లాదుట్టమంత్రులగారి బలవత్ప్రాతినిధ్యసంఘము నందిన విషయము మనలో చాలమంది వినువీరింపలయు. కేటికిగూడ చర్చింపబడుచున్న అయింగ్లాండు ప్రక్షుకు మూలకారము రోమనుకాలి లిక్యులొటపెంటు మత భేదమే యనదగును.

దేయమహానా కాగ్యదివ్యమహా. భూంతు లకు
భూస్వామి లెక్కన సహాయ మొనరును మొదటియంతకు.
చేకెల నెక్క పుష్పంతులు నుభవి జా. కవిత్వముగ
బద్ధును, దేయమహానా ద్వైతమును కు వా లెవ. గ్రహ లకే
కమలగా తోడ్పడెదమము. వీర సహాయమును సుభాష్టముగ
పొందుటకు మామ మ్రోవల్సింకలకును వారి లోక కార
ణ లు గలవని నాకు తోచుచున్నది. చేతనాంబుల ముఖ్య
కెగలగా జూర్చి మారు చేక దీక్ష భూస్వామిలకు)
దూరభూతి ప్రతినిధులు చేకద త్రావించును. సహాయము
వాధించునకులు మొదటికారణము. తానుచేకను యీ
వజ్రం నెనానదు కచ్చిగ లాగుననా. ప్రభుత్వము కల
తాను ముచ్చిలవాణు పొందుచికినా. చారు భూస్వా
మిని విజ్ఞానభూతి విజ్ఞానము. కర్మ కేగిలకొన
మొదటి కేగిలకొన మొదటి కేగిలకొన మొదటి కేగిలకొన

దేశీయమునా సభాసభ్యుల సామాన్యములు.

నర్. వెన్. సుబ్రహ్మణ్య ఆచార్యుగారు.

ప్రయత్నములు జరిగియుండెడియెడల, ప్రతీకాపన నిర్వాహ సభకును, సామాన్య కాననిర్వాహకభవన, ప్రతిభల నెన్ని కొను స్వాతంత్ర్యము వారికి లభించియుండనేరదు. కాన్యా లోచనసభలకు ఇండియన్ మెంబర్స్ నేమింపబడకలయునో విషయమైచేయబడిన ప్రయత్నములనలసి ఫలమును బడయుటకు వారే మొట్టమొదటివారైరి. ఇటులుంటుంటే, ఇన్నా ఘ్న మన నునేకకష్టములుపడి ప్రజల యేమనునోరే చేయని కచ్చిప్రయత్నములతోవచ్చుటకై వారికియేల వ్యాసము గదా? కాబట్టి జమిందారులునుయులలో యారవలలో కాన్యా వ్యవహారములం దాసక్తిగలవారు ఆవిషయములను శ్రద్ధతో గ్రహముగ గమనించి ప్రజలక్షేపమును, అందులోను నున్న యుగ తమతెగదను ఆవశ్యకమును నీచేకేదోద్యమములందు పూనికతో పాడుపడవలయును. ఈ కాలమునం దిట్టిసభకు వచ్చు నియంత్రనియోక్తము కానన నిర్వాహసభాసభ్యుల యొక్కయు పూచీ లనేకములు. ఈ మహాసభలోను ఇప్పటికి సుమారువది ముప్పది యేడ్లక్రితము కేసు పరిచేసీలిరి అప్పటి పనిని ఇప్పటిపనిలో పోల్చిచూచిన మీదల అప్పటిపని చేతుక ఆటవలె నోచును. ఇప్పుడు ప్రేమోదాలను పొందు వారు గమనించవలసిన విషయము లనేకములు గలవు. వానిని జేసిగ గమనింపటకు ఎన్నవనిద్య, ఎన్నవనమేధాశక్తి, ఎన్నవ లోకజ్ఞానము, ఎన్నవ పరిశ్రమము కావలయును. కాబట్టి, బహు కొద్దిమందేమోన, ఎన్నవమంది ఈ కాలమున వైఫల్యలన ప్రయత్నింపవలసివైతట్టి పరిశ్రమములకు వలసిన ఆవకాశము, సౌకర్యము, మున్నగునవి తమకు వశమగుగలవగాన, జమిందారులవారిమార్గమున దేశసేవచేయవలసిన విధ్యవిధియు.

లాభకరముగా దేశీయ పాలన కార్య విధునామమున సంబంధించిన సమస్యవిషయములకును ప్రాతినిధ్యముగా గ్రామ జీవితపద్ధతి కల్పింపజేయకలసిన చూడవలయును. గ్రామ జీవితపద్ధతిని పునరుద్ధారణచేయవలయునని బాధమును విశేషముగ వినుచున్నాము. కాని, పునరుద్ధారణ చేయుట కట్టి జీవితమొకటి యిప్పుడు కలదామోకే. కే కాలమున్నది. అట్టిదొకటిలేదనియె నాయభిప్రాయము. అదికొక దశయందన్నదని కొందరు తలచెదరుగాన, చాలవారు అట్లు అన్నామో బాల్మీకినందనందే కావచ్చుననియును. ఈ బాధయట్టి నాశమునకు దైత్యసేవకంటె ముఖ్యకారణమునకు ఈ దైత్యసేవకంటె ప్రతేకనైతింపింపింపవలయునని బాధను గమనించుటతోపాటుపడినటును నేనాడేమింపవలగాని గ్రామము ఈ మై, పరిచేయవలయున కావచ్చునని భంగవంతముగ నేనాడెను. ఇప్పటిస్థితిలో గ్రామము లొక్కొక్కము ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగ నుండువారే; స్వలాభమును కోరువారే; సమస్య పని జరుపరాగవలయును. అధికారు: నిర్బంధములేనదే మొం దోరులు కలయుటయు. కాబట్టి గ్రామములందు ప్రస్తుతపు అంబులస్థితి సంప్రక్కముగ చక్కబడదనే రాజ్యాంగవిషయములను)

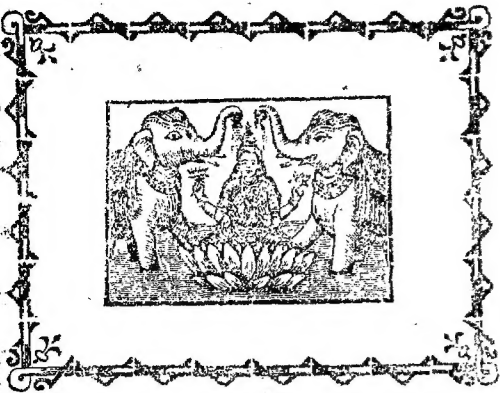
ముందు కేళమున్ను లిస్థితికిరాగజునునటు సామాన్యముగ నసంభవము. గ్రామములం దట్టి చక్కవిస్థితి సమకూరుటకు ప్రజలకు, అధికారులకు, పట్టుదలతో పరిచేయవలయును. చోర కాజులు కేళమున పాలించినపుడు ఎన్నుకొలు పద్ధతికింద గ్రామపరిపాలనసభ కేర్పడి, ఆయాసాహిత్య వ్యవహారములను ఆ గ్రామ పోర్టు లోని ప్రజల యే మా తి క య ములకు సంబంధించి విషయములను నిర్ణయించుచుండినవి. అటును కాన్యాసభాసభ్యులందు లోడ్డుడు కత్తి ప్రజలకు చేబోగలదు. అట్టివిన్నూమాగ్రమునవినియోగించుటకువలసి నవియునుయును, వహాయును, సమయమున సమకూర్పబడిన మేళులు, అమాత్యులకు మేళుకలుగును. లోక యేమనునదే పరిచేమిటు కేళమునకలెవారు ముందంజచేయుటకు నటుల పోయియున్నదనుట, పునరుండుగల వైయట్టికత్తిపునరుద్ధరింప బడి కచ్చినియోగపరచుట గిన్నప్రయత్నములకు చేయకుండు బాధకరకాణము కావలయు. మనము నానాటికి అభివృద్ధి కొందుమనటకు పరికించునెడ, ఇప్పటిపురుషాంతరమునకన్న ను ముందుగాల పురుషాంతరములోనిప్రజలు ఇప్పటివారికన్న నెక్కువసామర్థ్యమును, ఎక్కువ గుణాతిశయములను గల వారగు నుండగల మనకు పోచకమానము. దీనినిబట్టికేవల కొంతమంది గ్రామపరిపాలన సభలనుగిరించితమనవలసివలెదుగానట్టి కేంద్ర కాలమయ్యెను పరిగణనకు తగినంత ప్రాతినిధ్యము నేర్పబడలేదు. ఇట్టియేర్పాటుచేయుటకు నెట్టి ప్రయత్నించవలయును. సమగ్రదగు అధికారి నొకరిని బట్టి నిర్వాహములను స్థాపించుటకును, వారిని బల పరచుటకును ప్రత్యేకముగ కన్యూనవలయును. ఈవిషయము చాల బుద్ధిమతి గాన పక్కనపడదని పరపరిసంఘములకు విస్తారమున విని ఈ బాధాలోని పంచాయతీ సభల కిది ముఖ్య దైత్యముగా నేర్పి, ఈ యిలాకా విషయము లున్నవినియోగించుట మంచిది. అట్టిదైత్యపు గాగు ప్రాంతము యందు పరిచయముగలవారై వారితో ధారాళముగ కలసిమెసి, వారి కోపయమం దభిరుచియు, అభినివేశమును ఎక్కువచూడవలసి చేయవలయుగ నుండవలయును. సామాన్య ప్రజలకుందు సహజభవముగలిగి, వారి ఆచార విధివారము, కలెగినవారైవో, నీ సాపనులను వృద్ధిచేయుటలో వారికి కర్మ ముండదు. అట్టి యిద్వోగి గ్రామములకు కర్మమండదు. అట్టివా కొకరుండుల యిక్కాలమునం దుండవలయును. వైక వికరించితమన ప్రజలకు ప్రయత్నమును చేయవో, ప్రజల యే మేళును నరు గం గింపవలసి ప్రతిపక్షమునకా విచియుండును. అది యేమో గ్రామము లోని యిద్వోగి, నొకతమవారి పూచీలు నానాటికి అధికమగుచున్నది. కాబట్టి, చారికల కార్యభారమునుబట్టి, చారి కాపన పద్ధతి మునిముది అంతగా నులభసాధ్యము కాకపోవచ్చును. కావున, ఈ విషయమును వారు మరచిపోక, ఎల్లప్పుడునూ బట్టి పద్ధతులందునునుటకు తగినటుల దీనిని పలుమరు వారెవరనును తెచ్చుట మనయొక్క ముఖ్య విధి.

గ్రామ జీవితమును పునరుద్ధారణచేయుటలో మనము గ్రామ పాలనాపద్ధతి నేర్పించి యెడల, అపద్ధతిని నిర్మూలించుట కొకమాత్రము కావలెననుట మరువరాదు. ఈవలె తనకుగల అవ్వలనుండి నైతు విను వ్రుడు కావలయును. ఋణములిచ్చుటకు బాంబాయిలో నేర్పడియుండు సంఘములనంటి సంఘముల నింటనేర్పించి ప్రేమలతో అవ్వనిచ్చుపద్ధతి నొకటిని చక్కని నానిని నిర్ణయించి, వారి కిరుల వద్ద కొద్దికొద్దిగా నున్నవన్నమునుండ చేయకలయును. రాజ్యాంగము వారికి గలది అలాగము లభించు చుండుట లోడ ప్రతిపక్షములనులను గిన ఫలితములను పొందుటకు దెగిన విస్తాటులు చేయవలెను.

ఇప్పుడు నందొకపబడుచుండు కానన నిర్వాహ సభా పద్ధతి యేమిని దాడిగా, దేశీయ మహాసభ అనావశ్యక మాయెను వాదమును గుఱించి విచారిం

ఈ వాదమును గుఱించి యొక్క యుక్తములగు ఆత్మ పణలతో వ్యాఖ్యానము లీవలెక వెలువడినవి. నేను ను నాయాత్మపణను ప్రకటించుచున్నాను. చిన్న మొలక అంబురించ గనే, వారి యంతురమునకు కారణభూతిమైన పెద్దవృక్షము నగుచు జాలములో నీ మహాసభ చేరలేదు. మట్టికట్టునలె, చిరకాలముండి, తనమొలకలను తనలోగూడవెంచుచు జీవించు తీరున, నీమహాసభ వర్ధిల్లవలయు ననుచు ఈ నిర్వాహము నకు ఆనికారకులైన ప్రముఖుల నుభ్యోద్దేశము. ఈ యొద్దేశమును నెరవేర్చుటకు మనదామకు మర ముఖ్యవిధిగ నుండవలయును. ప్రతి సంవత్సరము నీమహాసభ జరగునపుడు భారతదేశీయ భావము సంవత్సరముకడతెల్ల చక్కగనుస్పించి ప్రజలకు ప్రోత్సాహకరముగ పరిణమించును. దేశమునందలి వెలుపొలితము లందు గల ప్రముఖులు, నాయకులు, దేశసేవ కై యింతకంటకు చేయుచుండినటులనె, యొక్క చోట సభగూడి తమతమ నివాసస్థలములందలి భేదములనడకిగిన వ్యత్యాసాదులను విస్మృతికింద వదిలి, యొకమత్తముతో పరిచేయవలయును. సమష్టిభారతదేశీయభావము నెకొనవలెను. రాష్ట్రీయసందర్భముల ననుసరించి ప్రత్యేకప్రత్యేకములగు అదర్శములకు సంబంధించిన ప్రత్యేకాభిప్రాయము లెగగ ద్రొక్కబడవలయును. ఇంతయుకాదు; ఇప్పటి పద్ధతికింద కాననిర్వాహసభలు బయలుదేరి కొలదికాలమేయైనను, ప్రతిభయు తామివ్వకెవ్వరికి ప్రతిభలలో నెన్ని కొన బడినో వారివారి విషయములనుగురించి నేత తన్న భ లో పరిశ్రమచేయుచున్నా, వారి యక్కల లనవలెర మీసభవారి గమనమునకు కేబడి వారికి మేలుకలుగున ను నమృత మేర్పడుటకు తగినతీరున వారు (ఆప్రతిభలు) ప్రకరించుచున్నాను, వారు అనిర్బంధముగ స్వేచ్ఛ వారి ప్రాతినిధ్యమునల ననె ప్రజల వాంఛలనుబట్టియు చక్కగ నెలవెలబాలవని యు, ప్రజల కొలెలన్నియు సువరింప బడవలెనని యు మనము జ్ఞాపకముంచుకొనక తప్పదు. మఱియు ఆయాతెగకు, ఆయా ప్రాంతమునకు మాత్రముగాక, దేశమున కంతకును సంబంధించిన విషయములు గమనింపబడవలసినవి అనేకములుగలవు. ఈ సందర్భము ననుసరించి, మన నాకుట లపుడపుడు సభగూడి, యే తద్విషయములను పూనికతో నొక్కటిగ నాలోచించుట అత్యంతముగ నావశ్యక మగుచున్నది. గాన దేశీయ మహాసభ ప్రస్తుతకాలమున ననవసరమున సభి ప్రాయమును మనము తీరస్కరింపకుండవలయు. మనము గమ్య స్థానమును సమీపించగలగు వరకును అనగా ఆంగ్లప్రభుత్వమువారి పరిపాలనముకింద స్వరాజ్యము మనకు లభించువరకునుగూడ మన గ్రామమహాసభను విరసంపజాలము. కాన నీప్రతి హిషమను నకాలమరణమువారి చేయవలెనని కొందరు తలంచుచున్నానుగూడ నిది సజీవముగనుండుటయు దినదినాభివృద్ధి నొందుటయుగూడ నావశ్యకమై యున్నది. కాన దేశీయుల యే మముతో సంబంధించిన విషయల నైసి దీర్ఘ దర్శులగు భాగతీయు లభిప్రాయములను నెల్లడించుటకు ఆవిషయములనుగిరించిన జ్ఞానమును ప్రజలకు కలిగించుటను అనుకూలించురీతి నీమహాసభా కార్యనిర్వాహక వర్గము సంస్కరింపబడవలసియున్నది. కాని నెడతెగకుండ వర్ధిల్లము పొడుగునకు పని జరుపబడవలయును. అందులకు వలయుదనము నిపుడు సంపాదించినందును. అందులకు మహాసభాసాహిత్య సంఘముమేర నొకసంఘ మేర్పడుటయును ఆసంఘ ములోనివా లొక్కొక్కరు నెలకు రు 25 ల వంతున చందా విచ్చునట్లేర్పరుచుటయు నావశ్యకముగనున్నది ప్రతిరాజ ధానియందు దిట్టి చందాదారులు కొన్నివందలమంది సమకూడుట ముఖ్యముకాదని నే నూహించెదను. ఈచందాదారు లొసంగిన ధనము నీసంవత్సర కార్యవ్యయములకు వినియోగయోగించుచు స్థానిక సమాజేశ వ్యయమున కాసమాజేశ

ఆంధ్రపత్రిక

1914 వ సం॥ డిసెంబరు నెల 28 వ తేది

సోమవారము.

ఇరువది యెనిమిదవ

హైందవసంస్కారణ సమావేశము.

నిన్నటిదినము మైసూరు యువరాజగారి యా జమాన్యము క్రింద నడచిన సమావేశము కొన్ని విధముల విశేషసమావేశ మనదగియున్నది. ప్రతి నిధులును ప్రీతికులును తండ్రివత్తుడముగా సభా స్థానమున క్రిక్కిరిసి ఇసుక రాలుట కెడములేనట్లు విరాజిల్లియుండుట చూడ నట్టి సంఘసంస్కార హృదయము సంజీవమున నుద్బోగియుండను? ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు శ్రీయశ శ్రీనివాసయ్యంగారును, సమావేశాధ్యక్షులును నిచ్చినయుపన్యాసములు మహాభావగర్భితములయ్యున్నవి. వానిని మాచదువరులు మున్నున్న చదువగలరు. శ్రీనివాసయ్యంగారు ముఖ్యముగా నొక్కవిషయమును విపులముగా జర్చించిరి. రజస్వలానంతర వివాహ విషయమున మనరాజధాని శాసననిర్మాణసభలో ప్రవేశపెట్టబడియుండు బిల్లు నేటిదినము సాంఘిక ప్రపంచమున మహాప్రముఖముగా నున్నదనుటకు సంజేహములేదు. అదియే శ్రీనివాసయ్యంగారుగారి దృష్టినిగూడ కెక్కువగా నాకర్షించినది. వారు తమకుగల న్యాయవిమర్శయందలి సమర్థతతో సంగతిసందర్భములను విశదీకరించినారు. మొత్తము మీద ముందుచెప్పబోవు సంగతుల ననుసరించి ఈరజస్వలానంతర వివాహపు బిల్లునకువిశేషముగ వ్యతిరేకాభిప్రాయము లేదని తెలుచున్నది కాన అయ్యంగారుగారి విషయమున నుడివినవాక్కుల నుచర్చితచర్చణముగా మేమువ్రాయనక్కరలేదు. సమావేశాధ్యక్షులు యువరాజగారు విపులముగా విషయములను పర్యాలించించి మనము ఇరువది యవ శతాబ్దమున నున్నారమనియు ప్రపంచము యొక్క సంపూర్ణవృత్తియందు మనమును నొక్క ముఖ్యాంగమనుట జ్ఞాపకముంచుకొనవలయు నని వర్తమానమునుభవివ్యత్తునుత్పాదించుచు ప్రాచీన మునుమాత్రమును పూజించుటమనకునాచారమైన దనియు జెప్పి అట్టియాచారమును వదలి సమయానుకూల సంస్కారములను ప్రాచీన వివాహవిధి ములను జట్టియు, పౌరస్త పాశ్చాత్యచరిత్రములను బట్టియు దృఢముగా చేసికొనుచు రావలయుననుట ను సూచించిరి. వీరును ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షునివలె సర్వశ్రేయములకును మనదేశములోని వర్ణభేదములు సరింపవలసియున్నవని నొక్కివక్కాణించిరి. వీరి యుపన్యాసములకుదరువాత సమావేశముయొక్క యథాత్మవృత్తియును చాటినది. రజస్వలానంతరపు బిల్లే నిజముగా నిన్నటిసమావేశమే రజస్వలానంతర వివాహవిషయకి మననను తప్పగా నుండదు. శ్రీయశ శాశ్రీనివాసశాస్త్రిగారు తమకు సహజ మగు ననగళభారతో విషయము నుపక్రమించిరి. అందుమీద జరిగిన చర్చలో కొన్ని ముఖ్యముగు సంఘసంస్కార విజయములు వెలువడియెను. రజస్వలానంతర వివాహములకు జంకుచుండు

వారము కొంచె మించుమించుగా ఈ రాజధాని లోని బ్రాహ్మణశాఖమాత్రమే యనుట విశేష మైనది. బాంబాయిలోను, ఇతర రాజధానులలోను బ్రాహ్మణులకు నీవివాహవిషయమునాదు న్యాయ శాస్త్రానుసారముగ సంజేహ మావంతమైన లేదట. దీని కర్థము వారియందు రజస్వలానంతర వివాహ ములను జీవితములో ప్రోత్సహించగలవాడు మన యందువలె స్వల్ప సంఖ్యాకులు గారనుటయే. న్యాయమూర్తి చంద్రాచార్యులు తమ కేమాత్రము సంజేహము లేదనుటను విశదీకరించుచు నీ ప్రశ్న తమ రాజధానిలో రజస్వలానంతర వివాహ ములు సామాన్యములగు యుండుటచే నెప్పుడును రాజధానులను పృథక్పరచువారైరి. మైసూరు యువరాజగారు తమ వగరి పండితవర్గముగూడ రజస్వలానంతర వివాహములు శాస్త్రీయములని యొప్పుకొనినారనినాడివిరి. వేనవేలు సమావేశమైన నిన్నటిమహాసభయందరజస్వలానంతరవివాహము నొప్పుకొనుచు ఇతరకారణములచే ఇప్పుటి బిల్లు అవసరముకాదని లేచిన సత్యమూర్తిగారికి సభ్యులు మొదలునిచ్చిన యసంతృప్తినూచక స్వాగతమే ఈసంస్కారమునక ప్రజలకుగల ముఖ్యత్యమును వెల్లడించెను. లోకమున మరియే దేశములోను బాల్యవివాహములు లేవు. ఈ దేశమున నైనను విశేష సంఖ్యాకులయందదిలేదు. అది కల బ్రాహ్మణులయందైనను కొన్ని రాజధానులలో నిప్పు టికే రజస్వలానంతర వివాహము విజయధ్వజ మెత్తియున్నది. మనరాజధానిలోను బ్రాహ్మణులలో గుర్త రజస్వలానంతర వివాహములు కొల్లులుగా జరుగుచున్నవనుట అంద తెలుగుదురు. శాస్త్రవిషయమునను అభిప్రాయభేదము లేర్పడి నవి. ఇట్టి సందర్భములలో కోట్లకొలది ప్రజలకు చెరుపుచేయని రజస్వలానంతరవివాహములు కొద్ది పాటి సంఖ్యగల బ్రాహ్మణులను తదనుసారులను మహావిపత్తులపాలుచేయునని కంఠమెత్త నెవ్వడు సాహసించును? అట్లు సాహసించి యెవ్వడు పరిహాసాస్పదుడు కాకుండును? అందుచేతనే నిన్నటి దిన మీషయము ప్రతిపలుకువా రొక్కరైన లేక యంగీరింపబడియెను. ఏదో సాకొకటి కల్పించుకొనవలయునని కాబోయిన ఒకరో యిద్దరో తాము ప్రతిపల్కుమని యైన చెప్పక మేము మాటలాడుదుమని వ్రాసి అంతయు ముగిసినపిదప పంపిరి. ఇప్పుడు వారు బయలుదేరి తాము వ్యతిరేకముగా బల్కునుంటి మనినను వారిని వట్టిప్రగల్భాపేక్షకులుగ నెంచ దగియుండును. ముఖ్యవిషయమున నిన్నటి సమావేశము విజయము దండనుటకు సంజేహములేదు. మైసూరు యువరాజగారు చెప్పినట్లు మనమిప్పటి నుండి నరియైన ప్రతిష్ఠాపనల నెలకొల్పి ధైర్యము గా పనిచేయబూనుటయే యవసరము. రజస్వలానంతర వివాహములేగాక అనాధబాలికా సంతకణాదిక ముఖ్యవిషయములును విమర్శింపబడియెను. అనాధబాలికలవిషయమున అనుమతివయస్సు 12 నుండి 14 చేయుట యవసరమనిసమావేశమిచ్చిన యభిప్రాయము ప్రభుత్వమువారు న్యాయము మాత్రము నడపదలచినను గమనింపవలసియు న్నారు. తక్కిన యన్ని విషయములును నిట తకవుటకు నెడముచాలను. అన్నిటి ధోరణిమాత్రము స్ఫుటము. సంఘసంస్కారము విజయముంద నుచ్చిది. తద్వ్యతిరేకులు నిజముగా సందరో లేదు. కల్పించికొని యెదురించు వారైనను బాగుగా చుచ్చులులమునారు.

సంస్కృతము.

మేముచేసిన ప్రభుత్వమువారు దేశభాషలకు ప్రోత్సాహ మొసంగిన చి న్నూలునైనను వర్షి లో చేసినమాన్యులనుగురించి వ్రాయుసమయమున నింతత్వరలో మరల మనదేశమునకు సామాన్యము గు ప్రాచీనభాషగురించి మువార్త వ్రాయగలుగుదుమని తెలంచియుండలేదు. ఇట్టి మువార్త వ్రాయ గలుగునట్లు చేసిన స్థానికప్రభుత్వమువారి నెంతయు ప్రశంసించుచున్నాము. వీరు సంస్కృతమునకు గాను కొంతగా రెండువిద్యార్థివేతనముల నేర్పరచి యున్నారు. ఒక్కొక్కటియు సువత్సరమునకు రు 2250 ల నెలగలది. ఉద్దేశ్యము విద్యార్థులు పాశ్చాత్యదేశములకు బోయి సంస్కృతవిద్యను శాస్త్రీయముగా నభ్యసించవలయు ననుట. ఇదివరకు ఇక్కడి విద్యాలయములలో సంస్కృతోపాధ్యాయులుగా నున్న వారును సంస్కృతమునం దెక్కువ యభిరుచిగల విద్యా వంతులును నీ విద్యార్థివేతనమును పడ యుట కర్హులుగా నెన్నబడుదురు. ఇదియంతయుచక్కగనే యున్నదికాని సంస్కృతమునకు బుట్టినిల్లగు మన దేశమునుండి విదేశములకు బోయి సంస్కృతము మనవారు చనువుకొని వచ్చుటయేమి? అట్టివానికి ప్రభుత్వమువారు సాయముచేయుటయేమి? దానిని మన మామోదించుట యేమి? అని కొందరకు ననుమానము పుట్టవచ్చును. దేశభాష సంస్కృతము, విదేశీయులు దానిని ఉచ్చరించి నేర్చుటమి మనము వినటేమి పాపము గాదాయని మరికొందరు శ్రోత్రీయు లెన్నవచ్చును. కాని నిజమయిన దుష్ఫితినాలోచించినచోనందమును సంతసింపవలసి నదనియే మాయభిప్రాయము. మనదేశమున కాన లసినంతబుద్ధి యున్నది. మెదడున్నది. అయిన చారిత్రక పరిస్థితులచే మనకు సకారణ విమర్శన శక్తి మృగ్యమయినది. మనపండితులుప్రాచీనఫక్కినే నడతురుగాని నవీన పరిస్థితుల నవలోకించి నవీన పథములను ద్రొక్కరు. ఈకారణముచేత వీరిప్పటి విద్యార్థులకు నుపాధ్యాయులుగా నుండనర్హులు కాలేరు. ఒకవేళ నుపాధ్యాయులుగా నున్నను ఆ గ్నేయ విద్యాసారము చూరగొనిన యేమప్రసిద్ధ పేదము వేంకటరాయశాస్త్రి వంటివారు తప్ప తమపనికి వలంతులు గాలేరు. పండితులబోధన పనికిరానిపిదప ప్రాచీనభాష యగు సంస్కృత భాషవంటివిద్యార్థులకు చక్కగామనస్సునకెక్కుటకు పాశ్చాత్య పండితు లాంగ్లమున వ్రాసిన వ్యాఖ్యానములే శిరణ్యములగుచున్నవి. పాశ్చాత్య పండితుల పద్ధతు లప్రతిమానములు. వారు నేటి ప్రపంచదృష్టితో ప్రపంచములోని జ్ఞానసముదాయము సంతయు వినియోగించుకొని కార్యమునకు కడంగువారు. వారిపద్ధతుల నెరింగి కొనిన యెడల పాశ్చాత్యులను జన్మముచేతను సహవాసముచేతను సంస్కృతభాషావాఙ్మయములకు విమారులును నగువారికంటె మన హైందవులు ప్రకృతిచేతనే సంస్కృత భాషాధారణము నకును తద్భాషాప దేశమునకునుమిక్కిలియెక్కువ సమర్థులు కాగలరనుటకు సందియము కలదా? అప్పుడు ప్రజలు ప్రాచీనభాషాభ్యాసమునకు తమ దేశమొనగలిన మన ప్రాచీన నాగరిక హైందవ భూమినిగాక ఏ జర్మనీలో చూపగలుగుదురా? ఇది కారణముగా మనస్థానిక ప్రభుత్వమువారుకుప్రక మించిన సమన్వోగమునకు హృదయపూర్వకముగా స్వాగతమిచ్చుచున్నాము. మనప్రజ లేయేర్పాటు పూర్ణమునకు చేచ్చుకొనుటకు ప్రయత్నింతురు గాక యని నమ్ముచున్నాము.

[illegible]

తెంగుపూరు డిసెంబరు 27:—మైసూరునుండి తెంగుపూరుకు బోవు వాత్రై రైలుదారి గాడ్ గువెలెగాని రైల్వే కాండ్ వెట్టె సెవరు దొంగిలించిదియు నాబోక్కి చెలియలేదు వెట్టెగా 8000 రూపాయిలుండెనియు అందునోట్టు 800 మూతమేయుండెనియు చెలియుచున్నది. వెట్టిపోయిన సుగతి చెలిసిన యరగంటకు వెట్టె యినుపదారి బ్రక్కను పడెనుండెను. కాకిలాని సొమ్మంతయు పోయెను, వెట్టెయొక్క తాళము బహుసేర్పరి తనమున దీరుచుండెను. ఈ దొంగతనము అనేకమంది గూడి చాలకాలమునుండి యులొందించి చేసినదై యుండును.

కొరవడినయంశమునగుచు నేను ముచ్చటించగోరెదను. ఇట్టి మహాసంఘమునెరుల నావిషయమున ముచ్చటించు భాగ్యము నాజీవన్మయున లభించుటకెరియే కడనరియని నేనూ హించెదను. నేనీవిషయమున నడువబోయెడు సలకములనలన నే నే త్ను వారి నిం ద తు న గూ డ సాక్షాదఃకలంచె దను. ఈ విషయము మన ప్రభుత్వము వాడెయెడల మనకుల విధాయకత్వమునో సంబంధించియున్నది కొందరు నేని చుట్టించుట కంతగా : గి రింపజే అట్టి ప్రాచీన విషయమే ఇదియై యున్నది. ఇదేవల దక్షిణాఫ్రికాలో జరిగిన స్థితిగతులను బట్టి నేను మరల నా విషయమును నడువబూనుట యోగ్యము క్తమని తలచుచున్నాను. మనకు గమకారియని గమూజేత ప్రభులనగు గంధిగావున వారి సహకారులను చిరస్థాయి యగు కీర్తిస్థానిండుకొనుచు వెల్లడించిన సమయ నికరములను గూర్చి నేను ముచ్చటించుచున్నాను. వారిని బాధించినవారి కాపడ తలపొందినపుడే మన సోదరు లుదాసనతను గనపడుచు క వారి నేననింపక నానుభూతి తిలో వాకితోన్నడి నైతికకేధానమున సంపూర్ణ విజయమును బడయగలిగి. కాన నితరవిధమున వారికావ్యసాఫల్య మెటుల నెరజేసెను నీకృతకృత్యకయే చాలును. దీనివలననే ఎల్ల వారును గ్రహింపదగిన సాతము లన్నియొగలవు. కాన మన ప్రభుత్వమువారి విషయమున మనభావ మెటులుండవలెనను ప్రశ్నతో సంబంధించిన దేవాళా ముఖ్యమై నదిగానున్నది. కాన మనస్థితి దుర్భరము గనున్నప్పుడు గూడ మన ప్రౌఢముయొందు ప్రభుత్వమువారి యెడల సద్దికమైతియే వెలకొనవలయునను నదియే మనదక్షిణాఫ్రికా భౌతిక సోదరులవలన మనము నేర్చుకొనదగిన ప్రథమ సాతము 20 శతాబ్దములక్రింద నీదేశమున బోధించబడిన మహా నీతివాక్య మొకటికలదు. పరపక్షులన నడంగదు. (నేనుకలననే పయడంగు) నని యామహనీయుడు బోధించి యున్నాడుగాన నావాక్యమునే మీరిప్పుడవలంబించి మీరాజ కీర్తినిజీవితములలో ప్రవరింపుడని నేను హెచ్చరించుట. అసాధ్యమగువిషయము నెరజేసెదరి యసాధారణమును కొరికను కొనినగి మీహాహింప గమకొనియెదను. (మీరాజుచ కురి గాడెయెడల రాజధర్మభేదములమై సామ్రాజ్యమున సారసత్వ సముపేతులమైయున్న మనమెట్టిస్వాతంత్ర్యముల కద్దులమో అట్టి స్వాతంత్ర్యములు మనకొనుబడలేదని మనముతలంచునపుడే హితోపదేశము కన్ముగ. నేతోచినను నోచగలను. కాని, యీ సామ్రాజ్యమున భావికాలముని భరతభంవ మెట్టి పనిని చేయవలయునో ను సమాలోచించుకొని నహా నీతితోపదేశము కొరరానికొరిక యని మీరు భావింప బోరు. కాన నే నావిషయమున నడువబోవునని చాల ముఖ్య విషయము. అది గురూపదేశమనియే మీరు భావింపదగును. నేనిట్లు నడువదగినంత సత్ప్రచుండుగలదుగాననే నేట్లు నడువ సాహసించుచున్నాను. కాన లాతియతా నిర్మాణదీక్షితుల మగు మనకు దేశకాల పాత్రానుగుణ్యమును సుత్రముదర్శము ద్వగ్గోచరమగుచుండుట యత్యావశ్యకమగుటచే నేను మనః ప్రార్థకముగ వివరించెదను. (ననేను)

THE GREAT EUROPEAN WAR.

(REUTERS AGENCY)

GREAT BRITAIN.

The Recent Naval Fight Full Details.

German Outwitted.

LONDON, December 26.
Montevideo despatches received in New York describe the Officers of Admiral Sturdee's squadron as being most gleeful at outwitting the German Intelligence Department by bringing two battle cruisers to reinforce the remnants of Admiral Craddock's squadron without the knowledge of the enemy.

Fleet Reinforced.

The battle cruisers with the "Conopus," "Carnarvon," "Cornwall," "Bristol" and "Glasgow" arrived at Port Stanley on December 7th. The battle cruisers entered a sand-locked bay where they were hidden from the view of the Germans who appeared on the morning of the 8th with the evident intention of surprising and seizing Port Stanley.

The Germans Begin Fighting.

They attacked the British squadron which replied. Action had already become furious and was apparently being evenly contested when the two battle cruisers came tearing out of the narrow harbour entrance.

The Germans Trapped.

The German Admiral realising the trap signalled to his squadron to scatter but he was too late as it was already far within range. The "Scharnhorst" and "Gneisenau" immediately became targets for the battle cruisers' salvoes the smaller cruisers engaging the other Germans.

A Desperate Fight.

The "Invincible" which was leading received the brunt of the German fire. The "Scharnhorst" and "Gneisenau" fought desperately and got home several eight inch broadsides on the "Invincible."

But these broadsides rattled harmlessly against the "Invincible's" heavy armour.

The Scharnhorst's Plucky Fight.

The "Scharnhorst" justified its reputation as the best ship at target practice in the Kaiser's Navy. Her shells exploded for a few moments on the "Invincible's" deck and one wrecked the wardroom but nobody was hurt. Meanwhile the salvoes from the twelve inchers were methodically battering the German ships to pieces and raking them from stem to stern. Gaping holes appeared in the sides and flames began to leap from the upper parts of the "Scharnhorst" and "Gneisenau" whose guns were gradually silenced but there was no hint of surrender.

German Ships Sunk.

Admiral Spee's flag was kept flying and was last seen on the "Scharnhorst," as she and the "Gneisenau" sank with their last guns blazing defiance.

Sinking of Leipzig.

Meanwhile the "Glasgow" was overtaking the "Leipzig" and at the end of two hours the "Leipzig" was on fire and sinking. She hauled down her colours and hoisted the white flag. The "Glasgow" ran close and lowered boats but as the latter started another gun was fired from the "Leipzig" a shell exploding on the "Glasgow's" deck.

A broadside from the "Glasgow" then sank the "Leipzig." The British Officers regret this outcome of the heat of the battle as they are inclined to believe that the "Leipzig's" last shot was accidental.

British Casualties.

Most of the British casualties occurred on board the "Glasgow."

Sinking of Nuremberg.

The other British cruisers later overhauled the "Nuremberg" which refused to surrender and was speedily sent to the bottom. Her destruction proved the salvation of the "Dresden" and "Prinz Eitel Friedrich" as the British ships stopped to save the "Nuremberg's" survivors.

Another Account.

Gneisenau's Want of Ammunition.

Another account of the fight says that the "Gneisenau" was without ammunition when she sank. Some Officers stood to attention and the ship's Glee Club lined her afterdeck and sang "Die Wacht am Rhein." Others were busy preparing to escape as the Captain had ordered "every man for himself" many of the "Gneisenau's" crew were rescued including several Officers. The Germans who were saved have been sent to England.

The British Naval Victory.

Further Accounts.

A Pioneer Cable.

ALLAHABAD, December 27.
The "Pioneer's" London Correspondent cables under date 26th:—Accounts sent from South America of Falklands fight whereby the British squadron

consisted of the "Canopus," "Inflexible," "Invincible," "Kent," "Cornwall," "Carnarvon," "Bristol," and "Glasgow," but they differ as to whether the battle cruisers were deliberately concealed until the action was joined or were coasting when the Germans arrived. Admiral Sturdee has said that as soon as the Germans saw the strength of the opposition they endeavoured to escape.

Naval Engagement.

LONDON, December 27.
The Admiralty announces that seven naval seaplanes at day light on the Christmas Day attacked the German warships lying in Sehilling roads off Cuxhaven. They were escorted by a Light cruiser and Destroyer force with submarines. Two German Zeppelins four seaplanes and several submarines attacked the British squadron whereupon a naval combat ensued most modern cruisers being opposed to the enemy's aircraft and submarines.

LONDON, December 27.
The British swiftly out-manoeuvred the submarines while the guns of the "Undaunted" and "Arethusa" easily put the Zeppelins to flight. The British vessels remained for three hours off the enemy's coast without the enemy's ships appearing and without being harmed. Six British airmen returned safely but Flight-Commander Hewlett's seaplane was seen to be wrecked and his fate is unknown. The British bombs were discharged on points of military significance. The damage done cannot be estimated.

LONDON, December 27.
The Admiralty announcement regarding the British raid on Cuxhaven continues:—Seaplanes were piloted by Flight Commanders Oliver, Hewlett, Ross, and Kilner and Flight Lieutenants Miley, Edwards and Blackburn. The attack was delivered starting from a point in the vicinity of Heligoland and it was necessary for the British ships to remain in the vicinity of Heligoland and pick up the returning airmen. The British ships at Heligoland saw British Cruiser "HMS" attack by aircraft and submarines was 4-8-0. The enemy's seaplanes succeeded in dropping bombs near our ships though without hitting any. The British vessels re-embarked three of our airmen with their machines. Three other pilots returned later and were picked up according to an arrangement by seaplanes their seaplanes being sunk. Hewlett's wrecked machine was observed about eight miles from Heligoland.

The Admiralty's announcement adds on Thursday squadron-commander Davies visited Brussels and dropped eight bombs on an airship shed reported to contain a Parseval airship. Six are believed to have hit Davies on his return flight dropped another four bombs but owing to a cloud of smoke from the shed the exact effect could not be discerned.

The German Raid on Engalad.

Russian Denunciation

ATHENS, December 26.
The Russian Press scathingly denounces the cowardly bombardment of the East Coast of England and incidentally recalls Germany's miscalculations regarding India and South Africa which it says were due to the insensate conviction that it could easily finish with an Empire of shop-keepers. It adds that no Empire could live by the sword alone.

British Casualties.

Killed.

LONDON, December 27.
Major F. L. Day, Captain F. Durand, Captain H. C. O'Brien, Lieut. J. F. O'Brien and Major. E. P. Thomson all Munster Fusiliers. Captain G. Stewart, Coldstreamers, Captain A. G. M. Graham, Worcesters Second Lieut. E. H. Owen, Lincoln. Second-Lieut. Pastfield, Middlesex. Captain G. H. Smart, North Lancs., Lieut. Verrall, Sussex Second-Lieutenants A. Montgomery, Connaughts. R. A. Young, Munster Fusiliers, Hill Trevor, Scots guards.

Died of Wounds.

Second-Lieut. A. Dewar Engineers, Lieut T. E. Dunn Cameronians, Lieut. D. Wiggins Gloucesters. Second-Lieut. W. Maitland Seaforths.

The British Force.

CASUALTIES.

Killed.

LONDON, December 26.
Capt. B. Baird, Lieut. H. R. Kerr, Major T. F. Murray, Lieut. Pitts Tucker Capt. L. Pringle and Second Lieut. D. Barry all Highland Light Infantry; Lieut. H. R. Bowers, Liverpools. Capt. F. S. Bradshaw, Second Lieut. S. Henson and Lieut. G. Parr all Somersets; Lieut. A. A. M. Charles, Artillery, Hon. F. R. Prittie, Rifle Brigade, Second Lieut. A. R. Tucker and Capt. C. Hodgson, Warwicks; Capt. L. Greagh, Manchester. Lieut. Gledwin, Scots Guards; Major G. Parker, Hampshires; Capt. O. St. Chair, Seaforths; Lieut. A. Burt, Royal Scots; Second Lieut. H. Hilton Middlesex.

TELEGRAMS.

Died of Wounds.

Major Cooper King, West Yorks and Lieut. R. Moore Somersets.

Wounded.

LONDON, December 26.
Lieut. R. D. Baird, Capt. T. Fitzherbert-Brockholes, Capt. J. Mislem, Capt. H. L. Riley and Second Lieut. A. Richardson, all Rifle Brigade; Second Lieut. F. S. Baker and Capt. D. H. Davidson, Seaforths; Capt. Bankhead Browne, Sherwoods; Capt. H. D. Harrington, West Yorks, Second Lieut. Hassell Norfolks Lieut. A. Prendergast, Hampshires; Lieut. G. L. Sparrow, South Wales Borderers, Capt. C. Wade, Scottish Borderers; Capt. Sir F. Hervey Bathurst Army Service Corps. Lieut. Colonel D. L. Macewen, Cameron, Second Lieut. P. Hardinge Scottish Rifles Lieut. D. Thompson, Artillery.

Wounded and Missing.

Capt. H. Askew, Border Regiment, Lieut. B. Bernand, Warwicks, Lieut. Hon. Hambury Tracy and Second Lieut. R. F. Nugent, Scots Guards.
Wounded and Prisoners:—Capt. J. B. Saddon, Warwicks, and Major B. Vande Weyer, Scots Guards.

Missing.

Lieut. C. H. Andersons and Capt. W. H. Cannon, Highland Light Infantry, Second-Lieut. A. S. L. Daniell Rifle Brigade; Lieut. K. Deays, Capt. C. Maud, Capt. R. C. Orr, Somersets, Second Lieut. D. G. Ramsay, Sussex, Capt. H. Taylor, Scots Guards; Lieut. Tooley Guernsey, Militia; Second Lieut. E. A. Walmsey, West Surreys; and Second Lieut. N. Pearce-Warwicks (fought with West Surreys.)

Prisoner.

Second Lieut. Condon, Northumberland.

Unofficial Reports.

Died of Wounds: Lieut. L. Cumming Black Watch Capt. M. Leckie, Medicals.

PRISONERS:—Lieut. A. A. Chitty, West Kents.

WOUNDED AND PRISONER:—Capt. A. Macallam, Scottish Rifles.

FRANCE.

Paris Communique.

LONDON, December 27.
PARIS.—A Communique says from Sea to Lys calm has prevailed with intermittent cannonading. There is nothing to report from Lys to Oise. There have been artillery duels on Aisne and in Champagne. The enemy after a violent bombardment counter attacked at Perthes endeavouring to regain their trenches. The attack was immediately repulsed by our artillery and infantry. We progressed slightly in Argonne and also at St. Hubert where a company gained between a hundred and two hundred metres. We bombarded Hain where the enemy evacuated several trenches. Two German attacks against the redoubt of Bois Brule eastward of Saint Mihiel were repulsed. A German dirigible dropped ten bombs on Nancy in the middle of the town without having any military grounds for doing so. Our aeroplanes on the contrary bombed the aviation sheds at Frescati and one of the stations at Metz where the movements of the trains had been reported and also on the barracks of St. Privas at Metz. Our troops made further progress in upper Alsace on the heights dominating Cernay. They repulsed several attacks in this region.

The Allies' Front.

At Rheims.

ALLAHABAD, December 27.
The "Pioneer's" Correspondent cables:—Telegraphic communication at Rheims has been restored and 18 post offices in the surrounding districts have been re-opened. A train is running to Le Chateau on the Paris Charleville line.

BELGIUM.

A Terrible Railway Collision at Kalish.

LONDON, December 27.
A terrible railway collision has occurred at Kaish Belgium between a crowded German troop train and a train returning with wounded German officers. Over twenty carriages were smashed to atoms. Four hundred were killed and five hundred injured. A number of railway officials have been arrested and charged with treason.

RUSSIA.

More Heavy Fighting.

A Russian Communique.

PETROGRAD, December 26.
A Communique says:—The general position on the left bank of the Vistula shows no essential change. Fighting between the lower Vistula and the Pilzta has been less desperate except in the region adjacent to Pilzta where violent fighting has been in progress day and night.

Fighting with the Austrians on the lower Nida had the same desperate character. We took 68 Officers and four thousand men on Thursday. The fighting on the whole of the front in Galicia has been favourable to Russian arms.

Civilians Armed by Germany.

PETROGRAD, December 26.
The Russians suffered mysterious casualties when marching through East Prussian villages. They have now discovered that many German civilians were provided with gunsticks.

TELEGRAMS.

Russian Communiqué.

LONDON, December 27.

A Petrograd Communiqué says there was for a most part artillery duel in Rawka and Czara region. The German attacks were repelled successfully. We dislodged the enemy on the lower Nida from the village of Visliea. The Austrians offered obstinate resistance and endeavoured to entrench. We then drove them across the river. We also repelled Austrians from the line Tachoj Opiny. The enemy abandoned ten quick-firers and 43 Officers; and over 2500 men were captured. We continued to pursue the Austrians retreating in disorder capturing another eight quick-firers and a thousand men. We have occupied Blak near Siedleka. We defeated the Austrians on Zibrod Dukla line on the Christmas day and the enemy is in full retreat. During the battles here the Austrians have suffered enormous losses and ten thousand prisoners.

Volunteering Among Central Asian Regiments.

ALLAHABAD, December 27.

The "Pioneer" says:—There has been eager volunteering among Caucasian and Central Asian Regiments all of which are anxious to go on service. The outbreak of war with Turkey has had no influence in checking their enthusiasm. Like other Mahomedans outside the Ottoman territories they see that the war is a just one.

An Austrian Communiqué.

LONDON, December 27.

AMSTERDAM.—An Austrian Communiqué says that the Russians in Galicia have continued the offensive which they recently began and have recaptured with superior forces Krosnowalso. The Austrians have recaptured Ysok Pass after four days fighting. The situation in the Balkans is quiet.

Bombs on Warsaw.

LONDON, December 27.

WARSAW.—Five German aeroplanes dropped forty bombs on Sochzew and set fire to wooden houses and destroyed the bazaar and adjacent streets. The bombs fell among a crowd in flight killing eight and wounding 26 persons.

SERVIA.

Austro-Serbian Fighting.

NISH, December 26.

General Tichtich has been promoted to be a Marshal as the result of the Serbian victory over the Austrians.

TURKEY.

American Cruiser.

Reported Insult by Turks.

WASHINGTON, December 26.

The Secretary for "Caroline" has telegraphed to the Captain of the cruiser "Caroline" asking whether threats of violence were made by the Turks in Tripoli and Syria against crew of the "North Carolina" also whether the Captain threatened to bombard Tripoli as reported.

Feverish Activity.

Turkish Apprehensions.

SOFIA, December 26.

The Turks are energetically fortifying San Stajans and other villages outside Constantinople also the Island of Prinkipo evidently expecting a visit from the Allied fleet. The Turks have suddenly begun to fear that the Dardanelles are no longer impregnable and they are also fortifying the villages on the sea of Marmora on the advice of the Germans. It is even announced that the Turkish treasury has been removed to Konian.

There is extraordinary activity at Dedeagatch and a great amount of shipping since the closing of the Dardanelles. The Allies have appointed consuls there.

JAPAN.

Russia's Purchase of Guns.

From Japan.

Cession of Sakhalien.

WASHINGTON, December 27.

The Japanese Embassy has received official advices that Russia has ceded to Japan its half of the island of Sakhalien in return for heavy guns. The other half was ceded to Japan at the end of the Russo-Japanese war.

Cession of Sakhalien Denied at Petrograd.

LONDON, December 27.

PETROGRAD.—A Report to the effect that Russia had ceded half of Sakhalien to Japan is officially emphatically denied here.

GERMANY.

German Accusations.

Against Austria.

PARIS, December 26.

German prisoners taken in the region of Verdun reveal a complete change of the attitude of Germany towards the settlement of the war. They affirm

TELEGRAMS.

that the future of Germany lies neither with France, Belgium nor Russia but in Austria whose army is still letting itself beaten. The prisoners emphatically blame Austria for the German Armies not being in more advanced positions by the end of December consequently Austria must bear the burden of the war. They say: "We shall take from her the German population. Our Empire will extend to the Adriatic and our fleets will be seen in the Mediterranean. Let Britain beware."

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

DELHI.

The Roll of Honour.

DELHI, December 27.

The following are the Officer's names in the 35th list of casualties reported from France and Belgium:—

Wounded.

Captain E. K. Squires, 3rd Sappers and Miners, Capt G. L. J. Cavendish 67th Infantry; Lieutenant E. J. Corse-Scott (slightly), 2-3rd Gurkhas; Lieut. A. B. H. Webb, 1-5th Gurkhas.

Unofficially Reported Prisoners of War in Germany.

Capt. R. W. Gaskell, 9th Bhopal Infantry; Lieut. W. T. Fletcher, 67th Infantry.

Missing.

Major H. W. R. Potter, 129th Baluchis.

Wounded and Missing.

Capt. R. D. Davies, 127th Baluchis.

CALCUTTA.

The Stock Exchange.

Re-opening in Calcutta.

CALCUTTA, December 27.

In the preparation of the re-opening of the Stock Exchange drastic rules have been laid down to prevent the sale of enemies securities. Also the new rules provide that every naturalised alien unless he is able to produce denationalisation papers will be excluded. It is anticipated that most of the naturalised Germans and Austrians will thereby lose membership.

SOUTH INDIA.

Theft on a Train.

BANGALORE, December 27.

No clue whatever has yet been obtained to the thieves who stole the railway cash safe from the guard van on the night train from Mysore to Bangalore last week. It now transpires that the chest contained Rs. 8000 of which only Rs. 800 was in notes. The safe was found lying close to the permanent way within half an hour of the discovery of the loss but nothing of its contents was found. The chest was forced open in an expert way and the impression is that the theft was the result of a carefully laid plan by more than one man.

A Suspect.

TINNEVELLY, December 28.

An Arab subject of the Sultan of Turkey named Syed Mir Moulana described as a preceptor in the Theological School of Medina who was found travelling without a passport from Calicut was detained by Sub-Inspector Robert Michael and produced before the District Magistrate. The man was registered as a suspect by the D. S. P. who directed him to be kept under surveillance.

PUNJAB.

The All India Mahomedan Educational Conference.

RAWALPINDI, December 27.

The first sitting of the annual sessions of the All-India Mahomedan Educational Conference began to-day with recitation from the Quran at 11. There were present influential Mussalmans of the Frontier Province, the neighbouring districts of Punjab and a sprinkling of delegates from other provinces. The Commissioner and Deputy Commissioner of Rawalpindi and General Sir George Kitchin Commanding the Second Rawalpindi Division also graced the meeting. There were also a number of Muslim ladies behind the Purdah. The Presidential address having been read a resolution expressing the community's unflinching loyalty towards the British Government in the present crisis was proposed by Sahabzada Aftab Ahmed Khan of Aligarh in a most eloquent and convincing speech which was unanimously passed. The Commissioner in a fine speech said "We Englishmen sympathise with Mussalmans in their present difficulties and that Mohomedans realising what the blessings of the British rule meant for their country and community made Englishmen's task of governing the Indian continent easy."

Sir Ross-Keppel's Return.

LAHORE December

Sir George Ross Keppel, Chief Commissioner, North West Frontier Province is due back from furlough on the 29th January.

TELEGRAMS.

BOMBAY.

Arrival of Prisoners of War.

BOMBAY, December 28.

About one hundred prisoners of war arrived here last evening from Mombassa. Men were pentained to Ahmednagar and women and children were sent to Matheran.

Dr. Mehta's Career.

BOMBAY, December 28.

Dr. Jiwraj Mehta who was placed first on the list and was awarded Gold Medal in London M. D. examination belongs to a Hindu family in Kathiwar and proceeded to England on Tata Studentship and Sir Mangaldas Nathubhoy Scholarship for higher medical studies after passing Bombay L. M. S. with distinction from the Grand Medical College in 1908. He had a brilliant educational career and had won many prizes and medals. He was the first Indian after a quarter of a century to be appointed clinical assistant at London hospital. In England he has taken part in many public movements in which Indians are interested and after the declaration of war he was an active supporter of the Indian ambulance corps and worked zealously with Mr. Chandhi.

Wounded Soldiers.

BOMBAY, December 28.

Twenty wounded and sick Indian soldiers were brought to Bombay yesterday from Southampton.

NIUTED PROVINCES.

A Boy Scout's Death.

RANGOON, December 28.

A. R. Thomas, Superintendent Municipal Fire Brigade, has received a telegram from Dehra Dun informing him of the death of his sixteen year old son Charles from a shooting accident at Rajpur on Thursday. Particulars of the accident are awaited. The deceased was in the Boys Department, Royal Artillery, Murree and was on holiday at Rajpur.

Beds for the wounded.

Mr. and Mrs. M. Oppenheimer have contributed a complete outfit for fifty beds for wounded soldiers returning from East Africa and Persian Gulf in response to Sir Pardey Lukis appeal.

All-India Weather.

SIMLA, December 27.

Dry weather with normal conditions prevailed throughout the country.

FORECAST:—No great change.

SIMLA, December 28.

No rain is reported but weather is slightly disturbed over Northwest India.

FORECAST:—Some rain in Northwest India.

సానిక వార్తలు.

క్రిస్టమసులో జరుగు మహాసభల

కార్యక్రమ సంగ్రహము.

దంపతులు విచ్చేయుదురు సా. 4—0

ఆస్తిక మహాసభ ప్రసంగములు. సా. 6—0

29-వ తేదీ మంగళవారము.

హైందవజాతీయమహాసభ, డౌటన్ హాలు. మ. 12—0

మద్యపాన నిషేధక సభ, విక్టోరియ హాలు ప్రా. 7—30

ఆస్తిక మహాసభ. సా. 6—0

సాంఘిక మహాసభ. ప్రా. ...

తియసాఫికల్ మహాసభ. ప్రా. 7—30

80-వ తేదీ బుధవారము.

హైందవజాతీయమహాసభ, డౌటన్ హాలు. ప్రా. 11—0

నిమ్న జాత్యుద్ధారక సంఘము, బహిరంగ సభ, ఆంధ్రప్రదేశ్ హాలు.

హైందవజాతీయసంఘము. ప్రతినిధి సభ్యుల సమావేశము.

సా. 4—30

ఆస్తిక మహాసభ, జోన్స్ హిల్. ప్రా. 7—30

తియసాఫికల్ కన్వెన్షన్, ఉపస్థాపనము ప్రా. 8—0

81-వ తేదీ గురువారము.

తియసాఫికల్ కన్వెన్షన్, అనిలి నెంటు

గారి సర్వజనమహాసభాసభ. ప్రా. 8—0

విద్యానిషయక మహాసభ, ఆంధ్రప్రదేశ్ హాలు. మ. 12—0

నిమ్న జాత్యుద్ధారక సంఘము, బహిరంగ సభ, ఆంధ్రప్రదేశ్ హాలు.

1915-వ సంవత్సరము, జనవరి నెల

2-వ తేదీ శనివారము.

చెన్నరాష్ట్రీయ సహకార మహాసభ, ఉత్పత్తి

యంత్ర కళాశాల. ప్రా. 11—0

విన్నపము.

ఆర్యవర్యా,

ఆంధ్రభాషాభిమానులను దేశభాషాభిమానులను తమవంటి మహాశయుల సహాయ ప్రోత్సహముల బలిమిని నాగ్రధిపతిక దిన దినాభివృద్ధిని జెందుచు దేశభాంధవుల మన్ననకు భాజనంబై నందులకు బ్రతికానిర్వాహకు లెంతయు గృతజ్ఞులు. దినపత్రికా ప్రచార మారంభమైనపుడు సర్వజన సౌలభ్యంబునకై చందా ధనము సంవత్సరమునకు రూ. 1-0-0. నిర్ణయించబడినది. పత్రికాప్రచారమున కుపక్రమించిన మూడుమాసములలో యుద్ధ మారంభమైనది. యుద్ధ మారంభముకాగానే కాగితముల ధర పెరిగినది. ఆదివారములందు సయితము పత్రికాప్రచార మవసరమైనది. ప్రతి పత్రికకు కాగితములకై రూ. 6-0-0. పోస్టు ప్రాంతులకై రూ. 5-8-0. వ్యయముచేయుట యవసరమైనది. సామాన్యముగ కాగితములకగువ్యయము ముద్రణమున కగునని అచ్చుపనులందు బ్రవేశముగల వారలకుఁ జెలిసియున్నది. తంతివార్తలకు నెలకు రూ. 900 లు వ్యయముగునున్నవి. దీనివలన దిన పత్రిక స్వయంబోషణమునకై రూ. 18-0-0 లు చందాను గ్రహియుండవలయునని తేలుచున్నది. ఇంతవఱకు నిర్ణయించిన చందావలన ప్రతి పత్రిక వై వై దారురూపముల నష్టము గలుగుచున్నది. యుద్ధము త్వరలోముగిసి కాగితములు చవుకయగు నని యూహించినను నపుడైనను ప్రతి పత్రికకు రూ. 16-0-0 వ్యయముగును. ఇప్పుడుగాని ముందుగాని ఇంతవఱకు దినపత్రిక చిరకాలము సజీ వియై యుండుట యసంభవము. దేశభాషలందును నాంగ్లభాషయందును రూ. 15-0-0 లకు తక్కువ చందాగల దినపత్రికలు లేవు. అరవభాషయందలి స్వదేశీవిశ్రమాకు చందా రూ. 15-0-0. మహారాష్ట్ర ఘోష భాషలలోని దైనికపత్రికలకు చందా రూ. 18-0-0. ఆ పత్రికల చందమున నాంధ్రపత్రికకు జనవరిమాసమునుండి సంవత్సర చందా రూ. 15-0-0 లు చేయవలయునని నిర్ణయించబడినది. తగిన ప్రోత్సహము లేమిదేసి పత్రికను నిలుపుటవలన నాంధ్రపత్రికా నిర్వాహకు లాంధ్రభాషాభిమానుల కంతకును నపఖ్యాతిని గలిగించిన వారగునని విచారము గలుగుచున్నది.

ఆర్యవర్యా! దేశభాషాభిమానులైన తాము పత్రికా నిర్వాహకుల సంకల్పసిద్ధికై దోడ్పడి పత్రికను బోషించుటకు బ్రార్థితులు. అధికమైన చందాసామ్మ జనవరిమాసమునుండియును వసూలు చేయబడును. సంవత్సర చందాదారులనుండి యును నారుమాసములవారి నుండియును ముందు ఆదివారములందు పత్రికల సంపుటకై బాకీయున్న నెలలకుమాత్రము వారంగీకరించినసామ్మ వసూలు చేయబడును. నెలచందా ముందు నుండియును రూ. 1-4-0 లు వసూలుచేయబడును. నెలచందా దారులు నెలకు 0-2-0 మాత్ర మధికముగ నియ్యవలసియుండును. సంవత్సరమునకుగాని రి మాసములకుగాని చందాదారుల కంతరాయము లేకము వి. పి. ఖర్చులు తగులకయు పత్రిక జేరుచుండును. సామ్మ ముందుగా బంపనివారలకు పత్రిక పంపబడదుగాన జందాదారులుగ నుండవలచిన వారందరును ప్రతి నెలకును ముందుగ జందాల సంపుటకు గాని, వి. పి. లను దీసికొనుటకుగాని, ప్రార్థితులు. చందాదారులంద రీవిన్నపమును సంగీకరించెదరని నమ్మి ధనద్విధేయుడు, పత్రికాధిపతి.

వనోపధి సార్వాపరిత్యా.

ఇది దేహమునందుంట్లు సత్సమర్థులను మరియు సకల చర్మకోగములను జూపింతును. కీళ్ళ కోళ్ళు, పాతవాయువుకోళ్ళు, రసవర్ణము క్షయకారమువలన గలిగిన అన్ని కోగములను దీనివలన నయమగును. ఇది చర్మమునకు వాడెదగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నత్తురును శుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన భరితమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.

ఒక సీసానుందును వాడిన తోడనే శరీరములో మెకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ. 1-4-0.

కుష్టు కుమందు.

ఇది చర్మమును పూర్తిగా బాగుచేసి కోగమును కుదుర్చును. భారత మధువల్లి(తాగుటకు మందు) వాగవల్లీతైలము పైపూతకు ముందు. ఈ రెండుకలిసి నెలరోజుకు సరిపోవు మందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, ౧౪౪. ఫనసవాడి, నం. ౨. బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

మదనకామేశ్వర లేహ్యము.

20 తులముల డబ్బి రు. 1-0-0.

ఇది మిక్కిలి వీర్యవృద్ధిని, భానుపుష్టిని, బలమును, కలిగించును. (2) మేనాములు, నిక్కాక, నిచ్చుకున, కుక్కనష్టము, అతిమాత్రమును ఖండించును. (3) రక్తమును శుభ్రపరిచి వృద్ధిబొందించును. (4) వరములకు సత్తువనిచ్చి యావనమును పూరించును. (5) ఆరోగ్యమును, సుఖమును పొందగోరువారల కిదియే నమృతమగు టానిక్, అని ఇచ్చిన యోగ్యతా పత్రముల సేకములున్నవి. 2 డబ్బిలుచాలును. వెలమిగుల స్వల్పము పాలనుగంధిలేహము:—రక్తకుద్ధికి శ్రేష్ఠమైనది. సవా మేనాము, మేనాములు, పిల్లు, పుండ్లు, జీల, పొట్టురాబట్టు, యితరచర్మకోగముల, నొప్పులు, రసకోవము, మలబద్ధము మొదలగువాటలకు 4 రోజుల నిర్మామలముచేసి పరిశుద్ధమగు రక్తమునిచ్చి దేహ భవములు హెచ్చించును.

20 తు. డబ్బి రు 1-4-0 (4 టే. రు 4-8-0) ఘనసారచందిని:—ఇది తెలుపు, ఎర్రపు, పసుపు మొదలగు అంటు (కొక) కోగములను, మాత్రపుండుటకు స్రావమును కఠినమే మాన్పును. 2 డబ్బిలుచాలును. డబ్బి రు 1-4-0.

మాకాట్లాగు ఉచితము, వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము. 5 రూ. వెబడిన అడ్డంకు రు 1-8-0-2-0 కమిషన్ యిచ్చెక వి.పి. అండు.కో.ఆ.ము క్షేత్రసమాజం, పాంచూరు, గుంటిజ్జా,

చక్కని సువాసనగల నెంట్లును ప్రేమించువారు ఆటోదిట్ బహారు (రిజిస్టరు)

అనుప్రాగేశీయుల వ్యక్తిగతముడైన ఆత్మపరమోనివలయును. సునోహరమయిన, సువాసనగలది, చాలకాలమువాసక యుండునది, ఏర్పరచబడిన కొన్ని పుష్పములకుండి మాత్రమే తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మద్యసారము చేర్చబడలేదు. చేతియములు విడగాని, కోటువిడగాని కొన్ని బాట్లకు జేసికొనినయెడల సువాసనలతోగూడిన పూలతోట లోనే గూర్చున్నట్లుండును. ఈ యధ్యతమైన కేయరకముల పుష్పములనుండి తీయబడిన ఆత్మపరమోని సువాసననుభవించుటకయి ఆటోదిట్ బహారు ఇచ్చును ని మిదగ్గరనున్న హెతుకేవల నమగవలయును. వారతావున లేచేరి మాత్రప్రాయము. చిన్న బుడ్డి విలున 0-8-0, మధ్యతగతిబుడ్డి 0 12-0, 1/2 బొప్పి అత్తరుగల నెత్తనముబుడ్డి 1-2-0. న్యాయత్తరులో మరగ బెట్టబడి ఘుమఘుమ లాగుమండు కాడ్లులు డబ్బు 1-8 0-10-0 వి. పి ఖర్చుకొనువారే భరించవలయును సోలు ఏజెంట్లు—అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ కమిశన్ కంపెని, 155, హామా మసీదు, బొంబాయి. మదరాసు ఏజెంట్లు:— మెహత పురషోత్తం మాస్ట్రీ, నెం 29, వై.నాబజారురోడ్డు, వైద్యునిబారుసమీపం, మదరాసు.

ప్రపంచ చరిత్ర.

చందు సంవికలు నెలకడించి. ఇం దన్ని జేతముల చరిత్రయు ముఖ్యముగా భాషతో తగినపట్టుములతో కథలపై వృద్ధి పడుచును. చందాపద్ధతి సంతకమునకు (రచూరము 600 పుటలు) 6 సంవికలు, చందా రు. 2-0-0-0 (ప్రాప్తేజితో ఫహా). ప్రవేశ గురుములేగు. సంవత్సరము చందా ముగగుగ స్వీకరించబడును గలయుగాలు:—గా బానిసవృత్తియు రావు, పం. ఏ, తొత్తాడిపట్ట, వ్య. దాకు. అని వ్రాయుడు.

బహు వేగముగాను సులభముగాను పోవునటువంటి బలమైన సైకో. 59 రూ పాయలనుండి అమ్మబడును. క్యాటలాగు కావలసిన వారికి పంపబడును.

వాల్ సెక్ అండు కంపెని, 164, వ్రాడ్వే, మదరాసు.

హిందూదేశేశ్వర్య చరిత్రము.

శ్రీరమేశ చంద్రచక్రవర్తి గారి యాధికచరిత్రలో కిది తెలుగు సంగ్రహము. హిందూదేశ దార్శనీకచరిత్ర గ్రంథము లిందుగ నవగును. ప్రతిం-కి అణాలు. ర. శ్రీరంగరావు విజయము:—రసవంతమైన శ్రీక్షేత్రనకల. శ్రీకృష్ణదేవరాయుని సంతతిలో గడపటివాడు దీనికథానామకుడు ప్రతిం-కి అణాలు. ర. తపాలు వేలు. కలయనామ "యస్. వి. రంగాచార్యులు. 83 వరదాము త్రియప్పకొది, చెన్నపురి." అని వ్రాయవలెను.

మోహిని తైలము.

5 తులముల నూనెగల సీసా 1-కి వెల 0-12-0 లు ప్రొ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

మెదడుకు చలవజేయును. కండ్లకు చలవజేయును. వెండ్రుకలు పెరుగును. వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు సునుపుదేరును. మనోహరముగా నుండును. సువాసన గలిగి యుండును వేలకు వేలు సీసాలు విక్రయము. తప్పకకొనుటయుక్తము

ఇది మనోహరము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదర్శు, ఉచోగ్య గములు మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును.

కలరా మాత్రలు.

డబ్బి 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ. 0-8-0. కలరా ప్లేగువలెనే బికవిధమైన అంటుబాడ్డము. ఇది గాలియందు నీటియందుపరమాణువులైన విష పురుగులు చేరుటవలన గలుగును. తగిలిన వెంటనే మందును తీసుట అవశ్యకము. కలరా యున్నచోట నిలిచి కాచిత్రాగుట యుక్తము. అమృతాంజనము డిబి 109, (కోరి రోడ్డు, బొంబాయి. 6, 7 తలు సెట్టికొది, మదరాసు.

కౌలండురు.

మౌనమున నున్నవారందఱును.
 నోవారమున నున్నవారందఱును.
 ప్రతియును, ప్రతియునును.
 కుంజులమున నున్నవారందఱును.
 వీ. పి. మూలమున నున్నవారందఱును.
 నలయునాదు క్రింది చిరునామాను
 వ్రాయుకొరెదము.

Payne. & Co.
 Madras.

తామర తైలము.

డబ్బీ 1-కి నెల రూ. 0-6-0. 12-కి 3-8-0

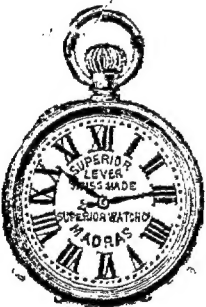
మా తామర తైలము
 లము ఒక్కడక్కడా
 ను ఆరు లక్షలకు
 కొని నాలుగైదు
 సార్లు రాచినయె
 డల తామర నిర్మా
 లముగను. నయము
 కాని యెడల మీ
 ఆరులక్షలు తిరిగి
 తీసికొన నచ్చును.

అనేక సంవత్సరములు, మానములు వాడబడినవారు దీనివలన
 తమమే సుఖము పొందిరి. ఈ! నిదురపట్టక బలము
 బలమును అవస్థ పరచుచున్నది.
 అప్పుడప్పుడు డబ్బీ 109, ప్రతి రోజు కొనుపాడు
 6 డి, తయ్యకైట్టి పిడి, మదరాసు.

సుపీరియర్ లీవర్ వ్యాములు వాచ్.

నాలుగు నెలలకు రూ. 3-0-0, పోస్టేజీ 0-4-0.

దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈ గడియారము డబ్బీలమీద
 మాకంపెనీ పేరు ఎత్తుకొనిరా
 తో ముద్రింపబడి యుండును
 ఇది చూచుట కందమై తలచిన
 మను, దప్పు ప్రాప్త అను గాను
 దోషమునకుగిరి మొరటుపలకు
 దగియుండును. పెట్టెమూత లో
 భాగమున గ్యారంటీ చీటి ఆతి
 కించి యుండును. సీను నుండి

భక్త తయారుచేయబడినది. కాని నెరవేరుద్రును జక్కము.
 ఒకరొక్కరును తీయదుననుకూలపుతో తప్పవ నెలనుంచి
 తిమి. చాల కాలము పనిచేయునట్టి, వ్యవధి ధరగల గడి
 యార మిడియొకటియైన యనుభవమున దెలియును ఇదివలన
 అనేక గడియారములు భువ్యులు మోగింపబడుతముల నంది
 యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడము. మా పట్టణమున
 వసేతులు కొని సంతసించినన, కలుమాట తెందుకు?

సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం. 187, మదరాసు

వినిదకరమును విసుగుపర్చుకొను నిదియునగు

తెలుగు నవలలు.

లీలా లేక సుందరీనగరము— ఇందు శ్రీలక్ష్మి మనోహర
 రమ్య చామరములనుబట్టి వర్ణింపబడినది. రూ. 1 0 0
 యశోధర— ఇంకొకయోధుని తన మగనివెంట యనురాగ
 మునకై పడరాని పాటుపడి యున్న రిస్కీకీదెచ్చును 0-12-0
 మనోహర— మగను కేటలేని రాక్షసునివద్ద జిక్కుకొన తన
 సామర్థ్యముచే విడిపించి, శ్రీలక్ష్మి పెండ్లిచేయును. 0-12-0
 జగదేశ్వరి— అన్నకై పడరాని పాటుపడి యున్న రిస్కీకీ
 దెచ్చు సామర్థ్యము కథ ... .. అ. 0-10-0
 మహానాథుని— తమ్ముని బుకతక కలహించిన
 అన్న సహించవలయు ననుటకు పోగొందును. అ. 0-4-0
 అత్తలారాబ్బమున కొర్రునికొడ్రువలావము.—
 అత్తలు కొర్రునకు బాధించు విధములగలది. అ. 0-2-0
 వలయు నామ:— కల్లూరు బుక్ డిప్లో,
 6, పెంకపేటే శ్రీ పిడి, సామకా రుపేట, మదరాసు
 వినియోగమున యున్న కథలు పంపమనినను పంపుదును

22-వ నెల గల (సవరము) 20ంగారు.
 (ఇందుకు పూచీపడగలము)

గెజల్ నాగర

1 1/2 సవరము యెత్తు

నెల రూ. 30-8-0.

మతీయునివిధములగు బంగారుగలు, వెండిగలు, రాళ్లు
 చెక్కినవగలు, మన్నగునవి ఈకొండ పేర్కొన్న వర్తకులవద్ద
 దొరకును. కొనుపాటికి క్యాటలాగులు ఉచితముగ పంపబడును.
 సవరక ఇండియా జానతరి మ్యూనుఫాక్చరీంగు కంపెనీ,
 487, టంకపాలపిడి, సామకా రుపేట, మదరాసు.

The Southern India.
 Jewellery Manufacturing Co.,
 487, Sowcarpet, Madras

మంచితరుణము.

కలకత్త రతులకును, యిండ్లునరంబి అనగా బల్ల
 కూర్చుంటున్నారని వారికిని.

హాకంపెనీ వారి రాజ మండ్రుకాంకలప
 డిపోలో నిలవమున్న బంగారు, ముగ్గులకు తునకులు (4 గజ
 ములు) పాడవుగిరి బల్లలు కొనించుకొనుటకు అనుకూలము
 గాను గుర్తించుచున్నాము. 1915 సంవత్సరము జనవరి నెల
 లో నిలవమున వదిలివేయగల తలంపుతో మిగుల సరసముగా
 యివ్వబడును గనుకవలయు వారలు వచ్చి కొనుక్కొన గోరు
 చున్నావ.

N. B. ఈ రెండు జాతుల కర్రల ద్వారా, విజికి
 కమ్మలకున్న తలంపు బల్లలు, విజికి బల్లలు మొదలగు వాటికి
 సహజకే ప్రయోగ నవమోగించుటకు చున్నది.

దంటుబిడ్డికాంతం.

డిపో ఏజంటు రాజమండ్రి.

పోస్టేజీ నహా ఉచితము.

వీరవర్మరాజును మాలినియును.

ఒకపిడిత్రైకైక కథ—చదువుటచే
 మాన గొప్పగాను కలుగజేయుటయే
 గాక ఆరోగ్యమునకు కావలసిన
 స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను
 అందుదెలిసి యున్నాము. కొరువారికి
 ఉచితముగా పంపబడును.

జానువీరుక రక్షణమే వ్రాయుడు.

వైద్యకాశ్రమికింకర్ గోవిందజి,

అతంక నిగ్రహ పోషధాలయము,

22, బ్రాహ్మే, మదరాసు.

హాకంపెనీ లీవర్ వాచ్.

హాకంపెనీ 6 బహుమతులతో రూ. 2-14-0 లు మాత్రమే.

6 సంవత్సరములు గ్యారంటీ యివ్వబడును.

ఈవాచ్ బలిష్ఠమైన లీవర్
 వాచ్ లేక వాక్యమైన యంత
 సామానులతో రియాలై యివ్వ
 చే మాత్రముగా రుచ్చి యున్నది.
 కొంచెమైనను వ్యత్యాసములేకం
 దా సుదైన కాలక్రమము చూ
 నించు వాచి యిదియే, మిగిల
 నుండరమైనది. దీని 6 బహుమ
 తులవివరం:— (1) వాక్యమైన
 చేతిమీద, (2) బహుమతైన అత్త
 కు సీసా, (3) సర్వాకారమున
 ఉండునా, (4) గడియారపు గో
 ళము, (5) వివిధమైన స్టీలుబిల్లు
 (6) దిక్కుచూపేడు కంటాకు.
 వయదేటి ఈవిధమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు.
 బి. ఆర్. వెంకటరమణ అండు కంపెనీ,
 7c 1, కొల్ల వెంకటాచలయ్యర్ నుండు, మదరాసు

హాకంపెనీయము! వేసవల ఖర్చుపడినది!! కానక దొరుకవు!!!
 ఈపంపణ కొనుపాటికి, పంచ 1-కి ఆత్మలారాబ్బమున
 కొర్రుని కొర్రునవలన అను గ్రంథముకంటే ఇనాము.
 పేలైన బహుమతలు.

అనేక పంపణ కర్మపడినది!!
 వయలం ధరలు తగ్గించియున్నాము.
 వాచిలారా! త్వరగావచ్చు
 వాగ్వికతయెన్నుగల పేలైనబహు
 మతులను పండుగదివలన అనం
 దముకొరకు తెప్పించి విక్రయించినా
 బోగా మిగిలినది పంచెము! రేమే
 యున్నది. ఇందులో ఎరువు, వ్రేపు,
 అరువచ్చు, రోజా, మేళుకర్మం ఇత్యాదిరంగులు గలవి. వ్రాస
 నీయమైనవి, వ్యవహారము.
 రీత్యమారనిదివిన్న 2 1/2 మూర పెడబ్బుగల పట్టుపంచ 1కి 2-0-0.
 పంచ 1-కి తపాలఖర్చులు ... .. 0-4-0.
 డిపో రెండుపంపణ కొనుపాటికి తపాలఖర్చులు ఇనాం.

టి. సీతారామ మొదలియార్,
 3, కంటిప్ప మొదలిపిడి, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాసు.

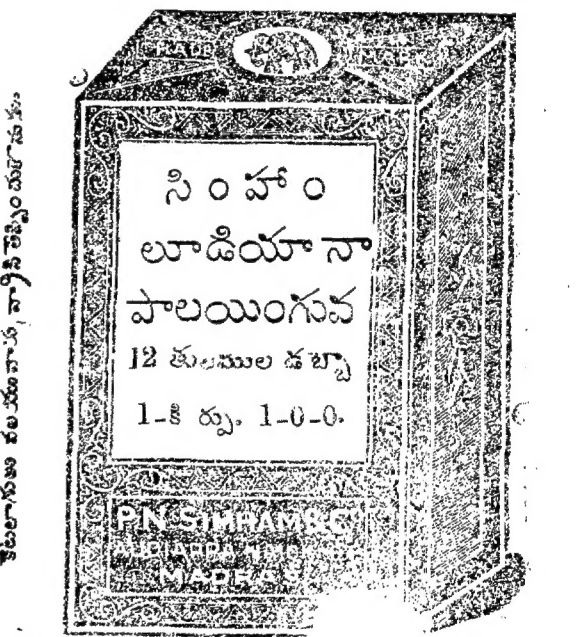
వైద్యకాశ్రమల సంహారించునది.

లవంగామృత మొక్కటియే.

ఇది కడుపు వుబ్బరము, కడుపునొప్పి, ప్రక్కనొప్పి,
 రొమ్మనొప్పి, పులితేవులు, మలబంధము, కడుపు దొడుట,
 దోహ, ప్రేగులబుట, ఆరుచి, మందాగ్ని, వీనిని గుడ్డివి
 ఆకలిని, ఆరోగ్యమును తప్పక గలుగజేయును. లేనియెడల
 భరించు తెప్పించువలయు. ఖండు డబ్బీ 1-కి పోస్టేజీనా 0-9-0
 బయటి యూగ్లకు 4 అర్థజాబిల్లలకు మదిరిపంపబడును.
 “లవంగామృతం” 24, నమ్మాళ్వార్ల పిడి, మదరాసు.

చదువతగిన ప్రకటన.

కొనల్లు, సరస్వతి, నులోచన చక్రాలు రూ. 0-5-0.
 కే. భాషిణి - చంద్రశేఖ నల 1-కి ,, 0-8-0
 మద్రాసునస్యము 1-కి రూ. 0-12-0; పిక్ ,, 8-8-0
 పాతకాల పుస్తకములు, అంధగ్రంథములు దొరకును.
 N. V. & Son. 87, రామస్వామి పిడి, మద్రాసు.

పి. యశ. సింహ అండు కంపెనీ,
 26, ఆనియప్పనాయనిపిడి, మదరాసు.

ఈస్థమును కలిగించునట్టి, ఉడికించునట్టి అన్నిరకముల
 కట్టాపులకును మదరాసు రాజధానిలో అన్ని కంపెనీలకన్న
 మాకంపెనీ గొప్పదియై, సమృద్ధిమయిన నయ్యున్నది.
 ఇది మాకు ముఖ్యమయిన పనియగుటవలననే మాభాతాదారు
 లకు మిక్కిలి స్వల్పధరలకు మేము యివ్వగలిగియున్నాము.
 సర్వసాధారణములగు కొన్ని మూదిరిలను

గమనింపుడు.
 No 100 (detachable) (శబ్దముగల, శబ్దము లేని) 2 బల్బులు 5 హో యిక్లయము. డిజిటల్ బల్బులనుగల నటి గువోగ్గీయు లకుకను చుట్టము. టెక్సెట్టె నెం. 45. 48 రూ. నూతనముగా తయారుచేయబడినది. నెం. 11 రూ. మదిరిగానుండును. టెక్సెట్టె నెం. 200 పాకట్ స్టాప్ చిన్నదియు చెయ్యి ఇముడ్చు. X-ray టెక్సెట్టె నెం. 5-8-0
 కే. ఎస్. పి. వే. 180/18 బ్రాహ్మే, మదరాసు, వర్తకులకు ప్రత్యేక పుస్తకము యివ్వబడును.